

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Планування оборотних активів підприємства

за матеріалами ПрАТ «Прилуцький хлібозавод», м. Прилуки

Студентки
2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»
денної форми навчання

Трохименко
Оксани
Русланівни

Науковий керівник –
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи планування оборотних активів підприємства.....	6
Розділ 2. Дослідження стану оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод».....	16
2.1. Оцінка стану оборотних активів підприємств хлібопекарної галузі України.....	16
2.2. Аналіз загального обсягу та структури оборотних активів підприємства.....	22
2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства.....	27
Розділ 3. Обґрунтування плану обсягу оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод».....	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	58

ВСТУП

Актуальність теми. Активна інтеграція України до світових і європейських політичних і економічних структур вимагає інтенсифікації трансформаційних процесів. Сучасний період розвитку економіки держави характеризується загостренням конкурентної боротьби серед суб'єктів підприємницької та торгівельної діяльності практично у всіх галузях. Найгостріше це виявляється в роздрібній торгівлі, де рівень конкуренції настільки великий, що багато торгівельних суб'єктів змушені залишати даний ринок. Щоб не лише вижити, але й успішно працювати на споживчому ринку або його сегменті підприємства торгівлі повинні проводити науково обґрунтовану стратегію розвитку.

В умовах ринкової економіки всі підприємства зацікавлені в ритмічному і стабільному функціонуванні. Щоб досягти високих результатів, потрібна чітко побудована, обґрунтована й ефективна політика планування активів.

У сучасний час існують численні дослідження різноманітних аспектів оборотних активів, що пояснюється винятковою важливістю цього елемента торгівельного процесу. Аналіз економічної літератури показав неоднозначність думок науковців щодо трактування рис, властивостей і елементів оборотних активів, розуміння їхньої сутності, як об'єкту управління.

Актуальність теми оборотних активів у сучасних умовах господарювання відіграє важливу роль, оскільки вони формують вагому та найбільш мобільну частку в активах будь-якого суб'єкта господарювання. Тому, здійснюючи свою діяльність, а тобто планування оборотних активів в умовах ринкової економіки як суб'єкт підприємницької діяльності, будь-яке підприємство повинно забезпечувати стан своїх оборотних активів на такому рівні, щоб швидко і якісно реагувати на потреби ринку.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та прикладних засад планування оборотних активів підприємств хлібопекарної галузі України та надання практичних рекомендацій щодо підвищення його ефективності на конкретному підприємстві.

Відповідно до мети було поставлено такі **завдання**:

- розкрити теоретико-методологічні основи планування оборотних активів підприємства;
- дослідити стан оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»;
- оцінити стан оборотних активів підприємств хлібопекарської галузі України;
- проаналізувати загальний обсяг та структуру оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»;
- оцінити ефективність використання оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»;
- обґрунтувати план обсягу оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод».

Об'єктом дослідження є процес планування оборотних активів на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти планування оборотних активів на підприємстві хлібопекарної галузі.

Емпірична база дослідження. ПрАТ «Прилуцький хлібозавод», яке було створено в 1996 році. Основна діяльність підприємства - виготовлення і випічка хлібобулочних та кондитерських виробів. Крім цього, підприємство здійснює комерційно - посередницьку та інші види господарської діяльності, Зокрема, розпродас хлібобулочні вироби, борошняні та кондитерські вироби, займається перевезенням хліба на дальні відстані для сільського населення, а також займається продажом своїх виробів у спеціалізованих магазинах.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії та фінансового аналізу, праці зарубіжних і вітчизняних науковців.

Вирішення поставлених у роботі завдань здійснено з використанням методів коефіцієнтного і порівняльного аналізу (вертикального, горизонтального), експертного і графічного аналізу, економіко-математичного аналізу.

Наукова новизна роботи представлена в авторському підході до формування оборотних активів та реалізації їх розподілу. В даній роботі ми підходимо до питання формування бази оборотних активів не з точки зору формування достатнього для функціонування обсягу оборотних активів, а з точки зору максимізації ефективності їх використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні імовірного плану розвитку оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»;

Рекомендацій щодо підвищення економічної ефективності діяльності та прибутковості хлібопекарських підприємств за рахунок підвищення якості використання оборотних активів та інших ресурсів, що є в розпорядженні підприємства в умовах пандемії та сучасних ринкових реалій; підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства; вдосконалення забезпечення ефективної системи збуту продукції.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була опублікована стаття «Методи планування оборотних активів» у збірнику «Економіка і фінанси бізнесу»: зб. наук. ст. студ. денної форми навчання / відп. ред. Г. В. Блакита. – Київ : Київ. нац. торг.-ек. ун-т, 2021. Ч. 1. С. 154.

Структура випускної кваліфікаційної роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Планування оборотних активів є одним з основних завдань управлінського персоналу компанії, так як розмір їх часом може становити більш ніж половину від сумарних активів. Основна важкість даного процесу полягає в тому, що занадто високий рівень оборотних активів може бути ознакою нераціонального розподілу капіталу компанії, а низький-навпаки, може створювати дефіцит необхідних матеріалів, що забезпечують постійність роботи підприємства та відсутність простоїв. Саме тому завдання фінансового керівника – знайти оптимальний розмір оборотних активів і підтримувати його на цьому рівні. Але для підтримання оптимального розміру оборотних активів необхідно знайти джерела фінансування[1].

Саме тому виникає необхідність в огляді тематичної літератури та класифікації поняття «оборотних активів підприємства». Трактатування відчизняних та зарубіжних дослідників подано в табл 1.1.

Таблиця 1.1

Трактатування визначення оборотних активів в огляді вітчизняних та зарубіжних дослідників

Дослідник	Трактатування
Е.Ю.Локшина	грошові кошти промислових підприємств і організацій, які знаходяться у їх розпорядженні для утворення оборотних фондів і фондів обігу, складають оборотні кошти підприємств
П.Н.Жевтяк	оборотні кошти промислових підприємств представляють грошові кошти, які авансуються для утворення оборотних виробничих фондів і фондів обігу з метою забезпечення безперервності планомірного процесу виробництва і реалізації продукції

Продовження табл. 1.1

Дослідник	Трактування
С.В.Мочерний	Необхідно також відрізнити від поняття “оборотні кошти” поняття “ресурси”, оскільки оборотні кошти є лише однією зі складових ресурсів, які об’єднують кошти, запаси, можливості, джерела засобів
С.Б.Барнгольц	Оборотні кошти – це кошти, авансовані для формування запасів оборотних фондів і фондів обігу, малоцінних предметів і тих, що швидко зношуються (у межах їх собівартості, яка включає і амортизаційні відрахування), необхідні для підтримки безперервності кругообігу

Джерело: [2]

Можна вважати, що оборотні активи – є фінансовими ресурсами та їх похідними, що отримує(закупляє) підприємство з метою задіяння їх у виробничому процесі та забезпечення безперебійного виробництва.

Так, для підприємств невеликого розміру основним джерелом отримання зовнішнього фінансування є відстрочення сплати поточних зобов’язань.

З іншого боку, для забезпечення їх діяльності не потрібно значних фінансових вкладень, тому брак оборотних коштів може бути покрито за рахунок інвестицій, в тому числі від власника бізнесу, чого не скажеш про великі підприємства, які, до того ж часто стикаються зі складнощами в процесі отримання значного розміру кредитних коштів. Саме з цих причин значного розміру підприємства, користуючись своєю репутацією, користуються такими привілеями як розсрочка платежів з оплати за сировину та матеріали.

Процес планування оборотних активів власне і заключається у грамотному рівні інвестицій, відповідному співвідношенню кредитних та власних коштів у структурі оборотного капіталу компанії.

Зниження частки оборотних активів в загальній структурі, звичайно, сприяє збільшення показників доходності, а отже і рентабельності, але часто дані показники пов’язані також і з ростом пасиву балансу (кредиторською заборгованістю), що значно збільшує рівень ризику діяльності компанії.

Отже, підвищення рентабельності призводить до підвищення ризику, який полягає в тому, що підприємство може не втримати оборотний капітал на рівні, який забезпечить: вчасне погашення поточних зобов'язань; належний рівень обсягу продажів (наприклад, товар закінчився, а нову партію постачальники відмовляються постачати вам із відстроченням платежу через порушення графіків його оплати в минулих періодах).

Звідси робимо висновок: для ефективного управління оборотним капіталом необхідно знайти компроміс між рентабельністю та ризиком.

Взагалі, за «оптимальний» рівень прийнято вважати таке співвідношення різних видів активів та пасивів, при якому досягається максимальний рівень рентабельності при найменшому можливому рівні ризику. (рис.1.1)

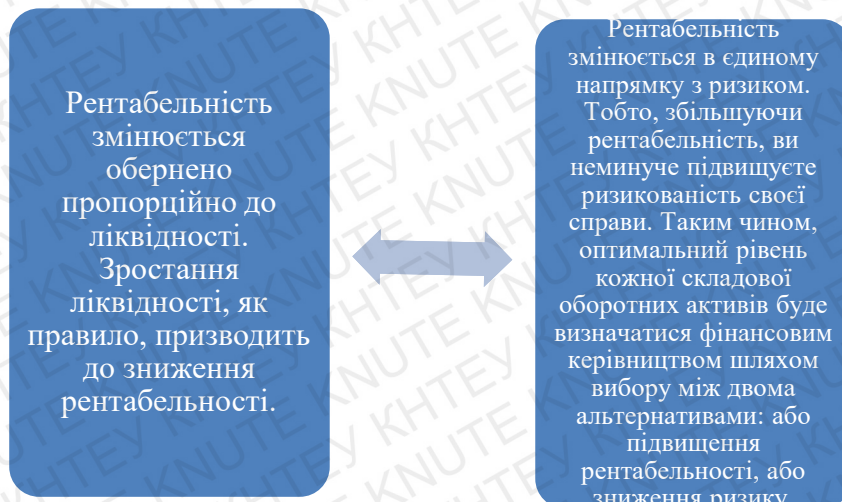

Рис. 1.1. Особливості планування оборотних активів*

Джерело: розроблено автором на основі джерела [3]

Загалом, суть планування і полягає у пошуку компромісу між цими поняттями.

Щоб знайти даний компроміс, існує декілька методів та порядків планування оборотного капіталу.

Надалі наведемо порядок планування потреби в оборотних активів, які представлені на рис. 1.2

Рис. 1.2. Порядок планування потреби в оборотних активах

Джерело: [4]

Прогноз обсягу збуту направляють у виробничий відділ для обґрунтування завантаженості виробничої потужності підприємства, оцінки наявності залишків виробничих запасів і незавершеного виробництва та визначення потреби у виробничих запасах. Далі інформація про виробничу потребу надходить до відділу логістики для аналізу ринку постачальників і їх цінової політики. На основі рекомендацій відділу маркетингу та інформації, отриманої від логістів і виробничого відділу, плановий відділ визначає прогнозні фінансові показники діяльності підприємства. Отримана інформація стає базою для розробки плану виробництва. Відповідно до затвердженого плану виробництва відділ логістики

робить замовлення постачальникам. Виробничі запаси надходять на склади, а потім їх передають у виробництво.

Далі виробничий відділ розраховує плановий розмір незавершеного виробництва. Вихідними даними для визначення планованої величини незавершеного виробництва є:

- запланований обсяг виробництва за визначеною номенклатурою продукції;
- нормативні калькуляції продукції;
- тривалість виробничого циклу виготовлення продукції за технологічним процесом.

Фактичний обсяг незавершеного виробництва оцінюють наростаючим підсумком за калькуляційними статтями фактичної собівартості виробленої продукції заготівельного, обробного та складального виробництва.

Розраховану планову величину незавершеного виробництва рекомендовано зіставити з фактичною величиною й після виявлення відхилень усунути причини їх виникнення.

Важливим завданням планування на промислових підприємствах є планування грошових потоків. Воно дає змогу визначити майбутні грошові надходження та їх витрату. При цьому необхідно передбачити час надходження грошових коштів та їх витрачання. Такий прогноз забезпечить у майбутньому контроль грошових потоків. Фінансовий відділ складає бюджет грошових коштів підприємства на різні строки: на місяць, квартал та рік. Грошові потоки підприємства забезпечують здатність платити за придбану сировину, матеріали; погашати позики; сплачувати проценти та дивіденди. Тому прогнозування грошових потоків є важливою ланкою в діяльності підприємства. Прогноз грошових потоків є більш достовірним на найближче майбутнє, ніж натривалу перспективу. [5]

Основу бюджету грошових коштів становить аналіз планових надходжень за реалізовану продукцію. Основну частину продажів (можливо) здійснюють у кредит, тому надходження грошей на рахунок підприємства відкладають на строк, який визначено умовами угоди між підприємством і покупцем його продукції.

Прогнозований обсяг грошових надходжень за реалізовану продукцію доцільно розраховувати за формулою: (форм.1.1) [8]

$$\text{ГК пл.} = Q_{\text{пл}} - Q^{\circ}_{\text{пл}} + D, \quad (1.1)$$

де ГК пл. – Прогнозований обсяг грошових надходжень, грн.

$Q_{\text{пл}}$ – плановий обсяг реалізації продукції, грн.

$Q^{\circ}_{\text{пл}}$ - плановий обсяг реалізації продукції в кредит, грн.

D° - прогнозована сума погашення дебіторської заборгованості, яка виникла в минулому періоді, грн.

При цьому економісти фінансового відділу враховують можливі затримки з оплатою. У періоди економічних спадів строки інкасації подовжуються, а частка безнадійних боргів збільшується. Тому реалістичні прогнози мають урахувати всі обставини ринку.

Сутність планування бюджету грошових доходів і видатків підприємства полягає в тому, що воно дає змогу запобігти можливим неплатежам покупців. Якщо на певні дати виникають надмірні суми залишків грошових потоків, то на основі прогнозів кошти спрямовують на купівлю ринкових цінних паперів. У разі дефіциту грошових потоків вони можуть бути реалізовані. [6]

Планування дебіторської заборгованості належить до компетенції фінансового відділу. Він визначає плановий розмір заборгованості з відстрочки платежу покупцеві продукції або передоплати постачальникові сировини (матеріалів). Вихідними даними для розрахунку цього показника є: плановий одноденний обсяг реалізації продукції в кредит (запланована середньодобова потреба в матеріалах); середній період надання кредиту покупцеві (кількість днів передоплати за сировину, передбачених умовами договору); середній період прострочення платежу за наданий кредит, який визначають за результатами аналізу дебіторської заборгованості в попередньому періоді (кількість днів затримки в постачанні сировини). Плановий розмір дебіторської заборгованості можливо розраховувати за формулою: (форм.1.2) [8]

$$D_{\text{пм}} = M * (N + N_3) \quad (1.2)$$

де $D_{\text{пм}}$ – плановий розмір дебіторської заборгованості за придбані матеріали (передплата), грн.;

– середньодобова потреба в матеріалах, грн.;

– середній період передоплати за матеріали, дн.;

N_3 – середній період затримки в постачанні матеріалів, дн.

Якщо фінансові можливості підприємств не дозволяють інвестувати розрахункову суму коштів у повному обсязі, то при незмінності умов кредитування, відповідно, підлягає коригуванню плановий обсяг реалізації продукції в кредит.

Планування структури оборотних активів за джерелами його фінансування відіграє важливу роль у розвитку підприємства в майбутньому. Від співвідношення власного й позикового капіталу залежать платоспроможність, фінансова стійкість та рентабельність підприємства. Розмір власного оборотного капіталу в планованому періоді визначають з урахуванням прогнозованих змін його складових: збільшення (зменшення) статутного капіталу (зміна кількості акцій); пайового капіталу (зміна розміру внесків членів кооперативу, перерахування частини прибутку до пайового фонду), резервного капіталу (відрахування від чистого прибутку, сплата дивідендів при недостатності прибутку звітного періоду), додаткового капіталу (емісійний дохід, приріст вартості майна після переоцінки, безоплатно отримане майно), нерозподіленого прибутку (збитку).

Планування кредиторської заборгованості передбачає:

визначення суми погашення заборгованості на початок прогнозованого періоду – заборгованість минулих років;

планування стану розрахунків з контрагентами на кінець періоду – поточна заборгованість.

План дозволяє визначити щомісячний розподіл платежів з погашення кредиторської заборгованості. Необхідно враховувати, що бюджетні платежі й банківські позики, які мають великі штрафні санкції, погашають у першу чергу.

Розраховувати планований розмір кредиторської заборгованості на кінець періоду слід за формулою: (форм 1.3) [8]

$$KЗ_{пл.к.п.} = KЗ_{п.п.} + KЗ_{м.п.} - S_{м.п.} - S_{с.п.}, \quad (1.3)$$

де $KЗ_{п.п.}$ – розмір кредиторської заборгованості на початок періоду (заборгованість минулого періоду), грн.;

$KЗ_{м.п.}$ – планований обсяг заборгованості у майбутньому періоді, грн.;

$S_{м.п.}$ – сума погашення у майбутньому періоді, грн.;

$S_{с.п.}$ – сума списання заборгованості в майбутньому періоді, грн.

При плануванні підприємство визначає баланс дебіторської та кредиторської заборгованості для забезпечення оптимальної платоспроможності.

Для регулювання строків оплати складають варіанти бюджету руху грошових коштів, погоджують платежі за зобов'язаннями та грошові надходження від погашення дебіторської заборгованості, прогнозують необхідність залучення позикових коштів.

Визначення граничного планового обсягу залучених позикових коштів ґрунтується на двох головних умовах:

- 1) граничному ефекті фінансового важеля. З урахуванням розміру власних фінансових ресурсів розраховують коефіцієнт фінансового важеля і граничний обсяг позикових коштів, який забезпечує ефективне використання власного капіталу;
- 2) забезпеченні фінансової стійкості підприємства не лише з позиції організації, але й з позиції інвестиційної привабливості, що забезпечить прийнятну вартість залучення позикових коштів.

Особливість пропонованого процесу планування оборотного капіталу полягає в тому, що відповідність за розробку окремих планів покладено на окремі структурні підрозділи, між якими чітко розподілено функції та обов'язки.

Зібравши інформацію від відділу маркетингу, виробничого відділу, відділу логістики та фінансового відділу, плановий відділ визначає прогнозні фінансові показники діяльності підприємства та коригує плановий обсяг виробництва продукції. Також роль планового відділу полягає в тому, що він координує процеси формування запасів, забезпечує їх раціональне використання, контролює процеси реалізації готової продукції, формування й погашення дебіторської заборгованості та надходження грошових коштів.

Такий порядок планування потреби в оборотних активах забезпечує:

1. системний підхід та скорочення витрат часу на формування та використання оборотного капіталу на основі оперативності та узгодженості інформації;
2. чіткий розподіл функцій та обов'язків між підрозділами підприємства стосовно планування потреби в оборотному капіталі;
3. унеможливлення прийняття управлінських рішень підприємствами, які не мають компетенції в тій чи іншій галузі;
4. наявність зворотного зв'язку в системі обміну інформацією, що суттєво підвищує її ефективність;
5. урахування особливостей та принципів планування потреби в оборотному капіталі в умовах ринкових відносин;
6. можливість об'єднання відділів логістики, маркетингу й збуту в один структурний підрозділ для невеликих промислових підприємств;
7. визначення планової потреби в грошових коштах, яку буде інвестовано в майбутньому в складові оборотних активів;
8. мінімізацію витрат, пов'язаних з утриманням складових оборотних активів;

9. задоволення виробничої потреби необхідним обсягом фінансових ресурсів при підтриманні балансу між платоспроможністю, фінансовою стійкістю та рентабельністю підприємства.

На початку ринкових перетворень увага до нормування оборотних активів ослабла, що зумовлено зовнішніми причинами. Але потреба в плануванні й нормуванні не тільки залишилася, але й значно загострилася з переходом до ринкового господарювання.

Взаємні неплатежі підприємств один одному, недоїмки за платежами в бюджет, неповернення кредитів є своєрідною реакцією на невпорядкованість оборотних активів.

Відродження практики нормування оборотних активів у сучасних умовах господарювання, з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду в цій галузі є об'єктивною необхідністю.

Використовувана дотепер методика нормування оборотних активів розрахована для господарювання промислових підприємств у стабільних економічних умовах, високу забезпеченість поточними активами, зокрема власними; вона передбачає наявність достатньої кількості грошових коштів, а також доступність банківських кредитів для поповнення залишків виробничих запасів протягом року, що раніше відповідало дійсному стану справ. На сьогодні внаслідок дефіциту оборотних активів, незадовільності їх структури, високої вартості кредитних ресурсів використовувати такий підхід практично неможливо.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРАТ «ПРИЛУЦЬКИЙ
ХЛІБОЗАВОД»2.1. Оцінка стану оборотних активів підприємств хлібопекарної галузі
України

В ринковій економіці України відбувається постійне загострення конкурентної боротьби, тому фахівці економічного спрямування повинні вміти кваліфіковано використовувати облікову інформацію для оцінки фінансового стану підприємства з метою прийняття управлінських рішень, проведення стратегічних змін для виживання в таких умовах. За допомогою постійного моніторингу фінансового стану можливо визначити як сильні, так і слабкі сторони в діяльності підприємства, розробити заходи для запобігання чи покращення певних результатів. Хлібопекарська галузь характеризується великими масштабами виробництва та відіграє провідну роль в харчовій промисловості України. Але структура елементів оборотних активів підприємств хлібопекарної галузі України має свою особливість в порівнянні з іншими підприємствами харчової промисловості (табл. 2.1.)

Таблиця 2.1

Порівняльна таблиця структури оборотних активів для підприємств харчової промисловості України

Види галузей	Елементи оборотних засобів							
	Виробничі запаси	Незавершене виробництво	Товари	Готова продукція	Дебіторська заборгованість	Поточні фінансові інвестиції	Грошові кошти та їх еквіваленти	Інші оборотні засоби
Хлібопекарська	0,5	0,5	2	1,5	2	0,5	1,5	0,5
молокопереробна	0,5	0,5	2	2	2	0,5	1,5	0,5
м'ясопереробна	0,5	0,5	2	1,5	2	0,5	1,5	0,5

Продовження табл. 2.1

Види галузей	Елементи оборотних засобів							
	Виробничі запаси	Незавершене виробництво	Товари	Готова продукція	Дебіторська заборгованість	Поточні фінансові інвестиції	Грошові кошти та їх еквіваленти	Інші оборотні засоби
цукрова	2	0,5	1,5	2	2	0,5	1,5	0,5
кондитерська	0,5	0,5	2	0,5	2	0,5	1,5	0,5
пиво безалкогольна	0,5	2	1,5	2	2	0,5	1,5	0,5
Лікєро-горілочна	0,5	0,5	2	1,5	2	0,5	1,5	0,5
олійно-жирова	2	0,5	1,5	0,52	2	0,5	1,5	0,5

Джерело: Складено автором на основі статистичних даних [7]

де 2 – Найбільш ємні оборотні засоби

1,5 – Оборотні засоби середньої ємності

0,5 – Найменш ємні оборотні засоби

За інформацією, що наведена в табл. 2.1. можна зробити висновок, що найбільшу питому вагу серед елементів оборотних активів займає дебіторська заборгованість – для всіх підприємств харчової промисловості, в тому числі і для хлібопекарської галузі. Меншу питому вагу складають грошові кошти та готова продукція, і зовсім незначну - виробничі запаси, незавершене виробництво, товари, поточні фінансові інвестиції.

Близько 60% вітчизняного промислового виробництва хліба та хлібобулочних виробів припадає на шість найбільших компаній – ПАТ «Київхліб», ТОВ «Хлібний холдинг «Хлібні інвестиції», ПАТ «Концерн «Хлібпром», ТОВ «Хлібокомбінат «Кулиничі», ГК «Формула смаку», ГК «Хлібодар», холдинг «Золотий урожай», Lauffer Group. Близько 10% хлібних продуктів випускають міні-пекарні, а решту 30% національного виробництва

хліба та хлібобулочних виробів забезпечують понад 100 хлібо заводів (табл. 2.2)[5].

Таблиця 2.2

Основні учасники ринку хліба та хлібобулочних виробів України станом на кінець 2020 року

Ланцюг постачання	Кількість учасників	Основні гравці
Виробництво	Більше 100 хлібо заводів та понад 400 міні-пекарень	ПАТ «Київхліб», ТОВ «ХК «Хлібні інвестиції», ПрАТ «Концерн «Хлібпром», ТОВ «Хлібокомбінат «Кулиничі», ГК «Формула смаку»
Оптова торгівля	Більше 100 учасників	ТОВ «Август-Кий», ТОВ «Афіна-Груп», ТОВ «Тема-Б», ТОВ ТД «Гекта», ТОВ «Альта-Віста»
Роздрібна торгівля	Торговельні мережі, супермаркети, магазини, МАФи, продовольчі ринки	
Кінцеві споживачі	Населення України	

Джерело: створено автором на основі джерела [5]

Хлібопекарська галузь характеризується високим ступенем концентрації виробничих потужностей. Добова потужність промислових підприємств галузі змінюється в діапазоні значень від 10 до 250 т. Середній розмір підприємства в Україні становить 46 т. на добу, що в рази перевищує значення аналогічного показника в США, Канаді, країнах Європи. У 2012 році в Україні було відкрите найбільше в Європі підприємство з виробничою потужністю 250 т. на добу – ТОВ «Українсько-словенське підприємство «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський». [5]

Найбільшим виробником на вітчизняному ринку хліба та хлібобулочних виробів у 2018–2020 рр. за показником ринкової частки є ПАТ «Київхліб» – 14,7%, до складу якої входить п'ять хлібокомбінатів в м. Києві та чотири підприємства в Київській області. До 2015 р., протягом 2012–2014 рр., найбільша частка промислового виробництва належала холдингу «Золотий урожай», що входить до складу групи Lauffer та володіє підприємствами в Одеській, Харківській, Донецькій,

Луганській областях. Але в 2015 році холдинг «Золотий урожай» значно скоротив своє виробництва внаслідок втрати ринків збуту та виробничих потужностей в зоні бойових дій та на окупованих територіях Криму, Донецької та Луганської областей. Третім у рейтингу за обсягами виробництва хліба і хлібобулочних виробів в Україні є ТОВ «Холдингова компанія «Хлібні інвестиції», до складу якої входять сім хлібо заводів. Ця компанія за останні роки збільшила свою частку на ринку хліба та хлібобулочних виробів до 11%.[7] В таблиці 2.3 наведемо перелік лідерів хлібоперкаської галузі та їх частку на ринку.

Таблиця 2.3

Лідери хлібопекарської промисловості України в 2018–2020 рр.

Назва підприємства	Ринкова частка, %		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік
ПАТ «Київхліб»	14,2	14,6	14,7
ТОВ «Хлібний холдинг «Хлібні інвестиції»	8	10,3	10,9
ПАТ «Концерн Хлібпром»	6,3	6,2	6,5
Індекс концентрації трьох підприємств	28,5	31,1	32,1

Джерело: [7]

Як бачимо, індекс концентрації найбільших підприємств не є занадто високим, що свідчить про низьку монополізованість галузі. Ефективність функціонування хлібопекарської галузі у 2016–2018 роках відображають фінансово-економічні показники діяльності (Таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Фінансові результати діяльності підприємств із виробництва хліба та хлібобулочних виробів в Україні у 2018-2020 рр.

Показник	Рік		
	2018	2019	2020
Фінансові результати до оподаткування підприємств			
Фінансовий результат(сальдо) , тис. грн	52991,9	189235,7	110335,0
Частка підприємств, які одержали прибуток, %	73,2	72,4	72,3
Фінансовий результат (прибуток), тис. грн.	350888,4	468147,4	417897,7
Частка підприємств, які одержали збиток, %	26,8	27,6	27,7
Фінансовий результат (збиток), тис. грн	297896,5	278911,7	307562,7
Фінансовий результат(сальдо), тис. грн.	-1720,9	115630,8	44328,4

Частка підприємств, які одержали прибуток, %	72,9	71,9	71,8
Фінансовий результат (прибуток), тис. грн.	301130,7	397924,5	355643,1
Частка підприємств, які одержали збиток, %	27,1	28,1	28,2
Фінансовий результат (збиток), тис. грн.	302851,6	282293,7	311314,7

Джерело: Складено автором на основі статистичних даних [7]

Отже, фінансовий результат до оприбуткування, тобто валовий прибуток підприємств із виробництва хліба та хлібобулочних виробів загалом протягом досліджуваного періоду збільшився вдвічі – з 52991,9 тис. грн у 2018 році до 110335,0 тис. грн у 2020 році. Частка підприємств, які працювали прибутково, майже не змінилась, але все ж таки спостерігається тенденція до зменшення кількості таких підприємств, у 2018 році частка становила 73,2%, а в 2020 році – 72,3%. Обсяг їхнього валового прибутку зріс із 350 888,4 тис. грн. до 417 897,7 тис. грн. У 2018 році 26,8% підприємств отримали збитків на суму 297 896,5 тис. грн., а в 2020 році частка таких підприємств зросла до 27,7 % із сумою збитків 307 562,7 тис. грн.

Загалом усі підприємства з виробництва хліба та хлібобулочних виробів у 2016 році отримали збиток у розмірі 1720,9 тис. грн. Але у 2019 році підприємства галузі отримали чистий збиток у розмірі 115 630,8 тис. грн., а в 2020 році прибуток становив 44 328,4 тис. грн. Частка прибуткових підприємств у 2018 році становила 72,9%, вони отримали прибуток на суму 301 130,7 тис. грн, а в 2020 році таких підприємств стало 71,8% із розміром прибутку 355 643,1 тис. грн. Частка підприємств, що отримали збиток, зросла з 27,1% до 28,2%, а у вар- тісному виразі відповідно з 302 851,6 тис. грн. до 311 314,7 тис. грн.

Рівень прибутковості підприємства відображає і такий узагальнюючий показник економічної ефективності діяльності, як рентабельність. Рентабельність усієї діяльності підприємств вітчизняної хлібопекарської галузі протягом досліджуваного періоду є вкрай низькою, зокрема у 2018 р. становила 0,0%, у 2019 році зросла до 0,6%, а у 2020 р. зменшилася до 0,2%. Рентабельність операційної діяльності підприємств хлібопекарської галузі протягом досліджуваного періоду була дещо вищою і коливалася від 2,3% у 2018

р. до 2,8% у 2020 р. Проте, для хлібопекарських підприємств оптимальною вважають рентабельність на рівні 15–20%, що дає змогу забезпечувати стабільну роботу та розвиток у майбутньому. Причинами низької рентабельності хлібопекарських підприємств є не лише особливості організаційно-технологічних процесів, але й результати не достатньо якісного фінансового аналізу та управління оборотними активами.

Стан фінансово-господарської діяльності загалом відображений у балансі підприємств із виробництва хліба та хлібобулочних виробів в Україні у 2019–2020 рр. (табл. 2.5). Основні показники балансу відображають незначне поліпшення фінансового стану в 2020 р. порівняно з 2019 роком.

Таблиця 2.5

Показники балансу підприємств з виробництва хліба та хлібобулочних виробів в Україні в 2019–2020 рр.

Показник	2019 рік	2020 рік	Відхилення	
			+/-	%
Актив				
Необоротні активи, тис. грн	4318581,3	4587386,8	268805,5	106,23
Оборотні активи, тис. грн	7780453,2	7901296,0	120842,8	101,55
Необоротні активи та групи вибуття, тис. грн.	121,0	4842,3	4721,3	1001,9
Пасив				
Власний капітал	2132272,8	2562160,8	429888	120,16
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	2101807,0	1462405,3	-639401,7	69,58
Поточні зобов'язання і забезпечення	7865075,7	8468935,8	603860,1	107,67
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	-	23,2	23,2	100
Баланс	12099155,5	12493525,1	394369,6	103,26

Джерело: Складено автором на основі статистичних даних [7]

Зменшення частини коштів, призначених для поповнення оборотних активів, погіршує рівень ліквідності і фінансової стійкості підприємств галузі. У 2020 році спостерігається зростання суми оборотних активів на 120842,8 тис.

грн. Підприємства хлібопекарської галузі зменшили свої довгострокові зобов'язання на 30,42%, а поточні зобов'язання зросли на 7,67%. Власний капітал зріс у 2020 році на 20,16%.

Дослідження результатів діяльності хлібопекарських підприємств свідчить про необхідність більш глибокого та безперервного процесу фінансового аналізу оборотних активів підприємств хлібопекарської галузі та більш ефективного управління ними через систему контролінгу та налаштування логістичних процесів. Окрім того, є велика потреба в державній підтримці для забезпечення розвитку галузі, і пошуку резервних шляхів підвищення ефективності діяльності хлібопекарських підприємств з урахуванням нових тенденцій, які виникають в сучасних умовах розвитку економіки України.

ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» виробляє широкий асортимент продукції - 40 найменувань хлібобулочних, в т.ч. заварні, елітні хліба, булочні та здобні вироби, булочні вироби дрібної ваги (50г) та до 90 найменувань кондитерських виробів - тістечка, торти, пряники, печиво, рулети. Обсяг виробництва за 2019 р. складає: Хлібобулочні вироби -15250т.; Кондитерські вироби - 213 т. Найбільшу питому вагу в загальному обсязі виробництва хліба та хлібобулочних виробів займає виробництво хліба житньо-пшеничного - 59 %. Продукція товариства реалізується в м. Прилуки (30 %), 14 районах Чернігівської області (60 %), Київський (4 %) та Сумської області (6 %). Продукція відпускається відповідно до замовлень покупців, доставляються власним і замовленим автотранспортом. Покупцями є юридичні особи, фізичні особи-підприємці та бюджетні установи. Основними конкурентами в галузі є Прилуцький хлібозавод, хлібозаводи м. Києва, Конотопський хлібозавод, ТОВ "Наша булочка" м. Чернігів, комбінат "Десна" м. Ніжин, ВАТ "Ніжинський хліб". Кількість постачальників за основними видами сировини та матеріалів, що займають більше 10 відсотків в загальному обсязі постачання, становить 6 відсотків. Можна стверджувати, що ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» є одним із лідерів підприємств з виробництва хліба та хлібобулочних виробів у Чернігівській області.

2.2. Аналіз загального обсягу та структури оборотних активів підприємства

Управління активами підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Воно дозволяє вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковане його головній цілі.[10]

Майновий стан підприємства характеризується складом, розміщенням, структурою та динамікою активів (майна) і пасивів (власного капіталу та зобов'язань).

Перш за все розглянемо динаміку обсягу та складу активів підприємства, яка представлена в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Горизонтальний аналіз зміни складу та структури активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» за 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення 2020 до 2019 р.р.		темпи росту, %
	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Абсолютна(+;-)	у структурі(+;-)	
Необоротні активи	6124	27,01	7527,1	34,68	8250,2	41,96	723,10	7,28	109,61
Оборотні активи	16549	72,99	14178,3	65,32	11412	58,04	-2766,30	-7,28	80,49
Активи	22673	100	21705,4	100	19662,2	100	-2043,20	-	90,59

Джерело: додаток А-Г

Як видно з таблиці 2.6 значення активів за останні роки зменшується за рахунок скорочення оборотних активів, так у 2020 році оборотні активи складають 11412 тис.грн., що на 2766,3 тис.грн. менше ніж у попередньому році. Що не скажеш про необоротні активи, які протягом досліджуваного періоду збільшуються і складуть в 2020 році майже 42% активів, в той час як в 2018 році цей показник складав лише

27%. Щоб зробити висновок, за рахунок якого показника відбувається скорочення оборотних активів доречним є проаналізувати зміну структури оборотних активів.

Оборотні активи і безпосередньо запаси підприємства потребують системного управління в контексті забезпечення пришвидшення обороту, удосконалення структурних характеристик і поліпшення на цій основі фінансового стану. Оборотність оборотних активів визначає потребу підприємства у вільних коштах для підтримки динаміки виробництва, а отже, визначає ефективність функціонування. Розміщення сформованого капіталу підприємства повинне мати обґрунтовану основу, відображати галузеві особливості та сприяти розвиткові виробничого потенціалу, саме тому, на нашу думку, слід використати структурний аналіз. Співвідношення між оборотними і необоротними активами, структурні характеристики власне запасів вимагають різного рівня ліквідності, а тому потребують комплексного дослідження. В таблиці 2.7 наведемо структуру оборотних активів в активах.

Структура оборотних активів підприємства розглядається на основі даних балансу ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» Чернігівської області, м. Прилуки за 2020 рік (табл. 2.7.)

Таблиця 2.7

Горизонтальний аналіз зміни складу та структури оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» за 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення 2020 до 2019 р.р.		темпи росту, %
	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Абсолютна(+;-)	у структурі(+;-)	
Виробничі запаси	2474,73	19,19	2722,2	19,2	3574,1	31,32	851,9	12,12	131,29
Готова продукція	7,18	0,06	7,9	0,06	25	0,22	17,1	0,16	316,46

Поточні біологічні активи	4,18	0,03	4,6	0,03	4,6	0,04	0	0,01	0
Дебіторська заборгованість	9616,09	74,56	10577,7	74,6	7424,3	65,06	-3153,4	-9,54	70,19

Продовження табл. 2.7

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення 2020 до 2019 р.р.		темпи росту, %
	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Тис.грн	%	Абсолютна(+;-)	у структурі(+;-)	
Грошові кошти та їх еквіваленти	739,36	5,73	813,3	5,7	351,8	3,08	-461,5	-2,62	43,26
Витрати майбутніх періодів	29,73	0,23	32,7	0,21	32,9	0,29	0,2	0,08	100,61
Інші оборотні активи	25,27	0,2	27,8	0,2	24,3	0,21	-3,5	0,01	87,41
Усього – оборотні активи	12896,5	100	14178,3	100	11412	100	-2766,3	0	80,49

Джерело: додаток А-Г

З табл. 2.7. видно, що загальна сума оборотних активів за період 2018-2020 рр. зменшилась на 2766,3 тис. грн., або на 19,51%. При цьому, зменшилась частка оборотних активів у структурі активів підприємства. Це говорить про зменшення обсягів виробництва протягом 2020 року, що підтверджується поясненнями до річного фінансового звіту за 2020 рік ПрАТ «Прилуцький хлібозавод».

Безпосередній вплив на фінансовий стан підприємства має стан виробничих запасів. Для того, щоб виробництво та збут продукції відповідали нормальним умовам, запаси повинні бути оптимальними. Накопичення запасів понад норму

свідчить про спад активності підприємства, уповільнення оборотності оборотного капіталу. Водночас недостатня кількість запасів також негативно впливає на фінансовий стан підприємства, бо скорочується виробництво продукції, зменшується сума прибутку. Інакше кажучи, будь-яке зростання вартості запасів має супроводжуватися таким самим (або більшим) зростанням оборотності оборотного капіталу.

У вище наведених підрахунках (табл. 2.7.) вартість запасів за звітний період зросла на 851,9 тис. грн., темп зростання при цьому становив 131,29 %. Збільшилась також і частка запасів у загальній вартості майна на 12,12%.

У структурі запасів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» основну питому вагу займають виробничі запаси, з яких 79 % становить сировина для виробництва продукції. У зв'язку з коротким операційним циклом виробництва продукції і її зберігання підприємство має незначні залишки готової продукції.

Якщо темпи зростання виробничих запасів незначно перевищують темпи зростання обсягів виробництва, то така зміна свідчить про нормальне функціонування підприємства. Збільшення вартості запасів має позитивний характер лише в тому разі, якщо не відбулося зниження оборотності запасів. В іншому випадку – це негативна зміна.

Збільшення залишків готової продукції на складах господарства призводить до замороження оборотного капіталу, відсутності коштів для розрахунків з банком, бюджетом, постачальниками, працівниками з оплати праці. Тому, в ході аналізу необхідно вивчати склад готової продукції, тривалість та причини створення її наднормативних залишків. Залежно від причин потрібно розробляти заходи щодо зменшення цих залишків, зокрема щодо пошуку нових ринків збуту. Для цього вивчають шляхи зниження собівартості продукції, підвищення її якості і конкурентоспроможності, структурної перебудови економіки підприємства, організації ефективної реклами.[9]

Найбільшу частку у структурі оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» на початок 2020 року займає дебіторська заборгованість (74,6 %), незважаючи на її зниження до кінця року на 3153,4 тис. грн. - з 10577,7 до 7424,3

тис. грн. Також слід зазначити наступне. Якщо підприємство розширює свою діяльність, то зростає і кількість покупців, вартість й дебіторська заборгованість. Отже, зростання дебіторської заборгованості не завжди оцінюється негативно. У зв'язку з цим необхідно відрізнити нормальну і прострочену заборгованості. Для детального аналізу дебіторської заборгованості необхідно оперувати даними про склад та структуру дебіторської заборгованості, її питому вагу в сумі поточних активів, показниками якості та ліквідності, впливу заборгованості на фінансові результати підприємства, пошук шляхів прискорення оборотності дебіторської заборгованості.

Як свідчать пояснення до річної фінансової звітності за 2020 рік прострочена дебіторська заборгованість ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» відсутня. Що є позитивним показником.

Як відомо, фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від стану грошових коштів, які є наймобільнішою частиною оборотних активів. Сума грошових коштів повинна бути такою, щоб її вистачало для покриття всіх першочергових платежів. На початок звітної періоду ця балансова стаття у структурі оборотних коштів має досить незначну питому вагу – її частка становить всього 5,6%, а на кінець періоду відбулося значне зменшення – до 3,8 %. Така структура активів – з високою часткою заборгованості та низькою часткою грошових коштів свідчить про неблагополучний стан розрахунків з покупцями та іншими дебіторами.

Таким чином, можна сказати, що основні структурні зміни в оборотних активах ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» як протягом 2020 року, так і в періоді між 2017 та 2020 роками відбуваються: за рахунок зменшення валюти балансу в цілому, що свідчить про поступове скорочення діяльності підприємства

Окрім того, збільшується вартість виробничих запасів на фоні загального скорочення виробництва приблизно на рівень зменшення дебіторської заборгованості та грошових коштів – як протягом 2020 року, так і за період з 2017 по 2020 рік. З чого можна зробити висновки, що рівень цін на сировину та матеріали зростає. Така тенденція має досить негативні наслідки для підприємства.

Як бачимо, в структурі активів компанії наявна значна частка дебіторської заборгованості, хоча вона має тренд до зменшення, а також значна частка виробничих запасів, яка зросла у порівнянні з минулими періодами

Розміщення сформованого капіталу підприємства повинне мати обґрунтовану основу, відображати галузеві особливості та сприяти розвитку виробничого потенціалу, саме тому, слід використати структурний аналіз.

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства

Від ефективності використання оборотних активів підприємства залежать: фінансовий стан, ліквідність і платоспроможність організації, що безпосередньо визначає рівень його ділової активності, збалансованість його величини і структури.

Оскільки, оборотні кошти є основною частиною у ліквідних активах будь-якої організації, їх величина повинна забезпечувати ритмічну і рівномірну роботи компанії, і, як наслідок, отримання прибутку.

Розумне та раціональне використання оборотних коштів в операційній діяльності має оптимізувати використання часу і підвищувати швидкість обігу оборотного капіталу та, відповідно, перетворення його в реальну грошову масу. Такий підхід відкриє можливості для подальшої ефективної роботи в напрямку розширення величини та придбання нових оборотних коштів. Потреба у фінансуванні прямо пропорційна до швидкості обороту активів.

Низька (повільна) оборотність оборотних активів спричиняє збільшення потреби в залученні додаткових джерел фінансування - через відсутність власних грошових коштів для їх залучення у господарські процеси. Таким чином, показники оборотності оборотного капіталу безпосередньо переплітаються з платоспроможністю і ліквідністю структури бухгалтерського балансу.

Для здійснення аналізу та проведення оцінки оборотних активів застосовують різноманітні коефіцієнти оборотності, які можуть бути визначені як по всьому оборотного капіталу фірми в цілому, так і за окремими складовими цей капітал елементів або їх групам.

Згідно з діючими в Україні вказівками щодо складання річного бухгалтерського звіту, для визначення суми наявних власних оборотних коштів використовується формула[8]:

$$В_{ок} = АБ2 + АБ3 - ПБ4, \quad (2.4)$$

де $В_{ок}$ – наявність власних оборотних коштів;

АБ 2 – підсумок розділу 2 активу балансу;

АБ 3 – підсумок розділу 3 активу балансу;

ПБ 4 – підсумок розділу 4 пасиву балансу.

Відповідність фактичної суми власних оборотних коштів встановленому нормативу проводиться за спеціальним розрахунком. Розрахунок нормативної потреби або нормування оборотних коштів – це обґрунтування їх мінімальної потреби, яка при залученні коштів в окремі періоди забезпечує безперервність процесу виробництва і обігу.

Вихідною інформацією обґрунтування нормативів по окремих елементах оборотних засобів є дані річного фінансового звіту ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» за 2020 рік. Отже: $В_{ок} = 11412 + 0 - 0 = 11412$ тис. грн.

Наявність і ефективність оборотного капіталу визначаються і аналізуються безпосередньо за даними бухгалтерського балансу.

Зміна залишків оборотного капіталу в цілому і по його окремих групах і елементам є наслідком безперервності виробничого циклу, в процесі якого запаси споживаються, а їх відновлення і поповнення можливе тільки в результаті продажу продукції (робіт, послуг) і отримання грошових коштів.

Для визначення ефективності використання оборотних коштів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» доцільно скористатися наступними показниками:

1. Тривалість одного обороту (Д). Показує, за який термін до підприємства повертаються його оборотні кошти у вигляді виручки від реалізації продукції. Період одного обороту оборотних активів - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління оборотними активами підприємства. Показник

розраховується як співвідношення добутку кількості днів у році на середньорічну суму оборотних активів до суми виручки (чистого доходу).

Скориставшись даними балансу ПрАТ «Прилуцький хлібозавод», визначимо Тривалість одного обороту (Д) оборотних активів за 2017-2020 роки (рис.2.1).

Рис. 2.1. Динаміка показника тривалості одного обороту (Д) оборотних активів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» за 2017-2020 р.р.

Як видно з рис. 2.1., для показника тривалості одного обороту (Д) ПАТ «Прилуцький Хлібозавод» характерне значне зниження протягом 2017-2020 р.р., що свідчить про зменшення потреби в ресурсах для фінансування своїх оборотних активів. Це дозволяє вивільнити частину фінансових ресурсів. Гроші можуть бути спрямовані на зниження обсягу зобов'язань (найдорожчої їх частини) або на інтенсифікацію поточної операційної, фінансової або інвестиційної діяльності. Також зниження показника Д свідчить про ефективне використання оборотних активів.

2. Коефіцієнт оборотності (Коб). Інформує про кількість оборотів, що здійснюються за певний період оборотними засобами організації. Коефіцієнт демонструє співвідношення виручки і середньої за період суми оборотних активів. Значення показника говорить про кількість оборотів, які здійснили оборотні активи. Фактично, збільшення значення показника говорить про те, що компанії необхідно менше ресурсів для того, щоб підтримувати поточний рівень активності. Це веде до вивільнення частини фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на

інтенсифікацію поточної діяльності. Зниження оборотності веде до зростання потреби в фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат компанії.

Скориставшись даними балансу ПрАТ «Прилуцький хлібо завод», проаналізуємо динаміку показника коефіцієнта оборотності оборотних активів за 2017-2020 роки (рис.2.2).

Рис. 2.2. Динаміка показника коефіцієнта оборотності оборотних активів(Коб.) ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» за 2017-2020 р.р.

При аналізі показника коефіцієнта оборотності за даними балансу ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» в динаміці протягом 2017-2020 р.р. можна спостерігати вагоме зростання, що свідчить про прискорення оборотності. Чим вище число оборотів, тим менше коштів необхідно мати підприємству для операційної діяльності.

3. Коефіцієнт завантаження оборотних активів (Кз) характеризує величину оборотних активів, що припадають на одну гривню реалізованої продукції, що відображено на рис.2.3

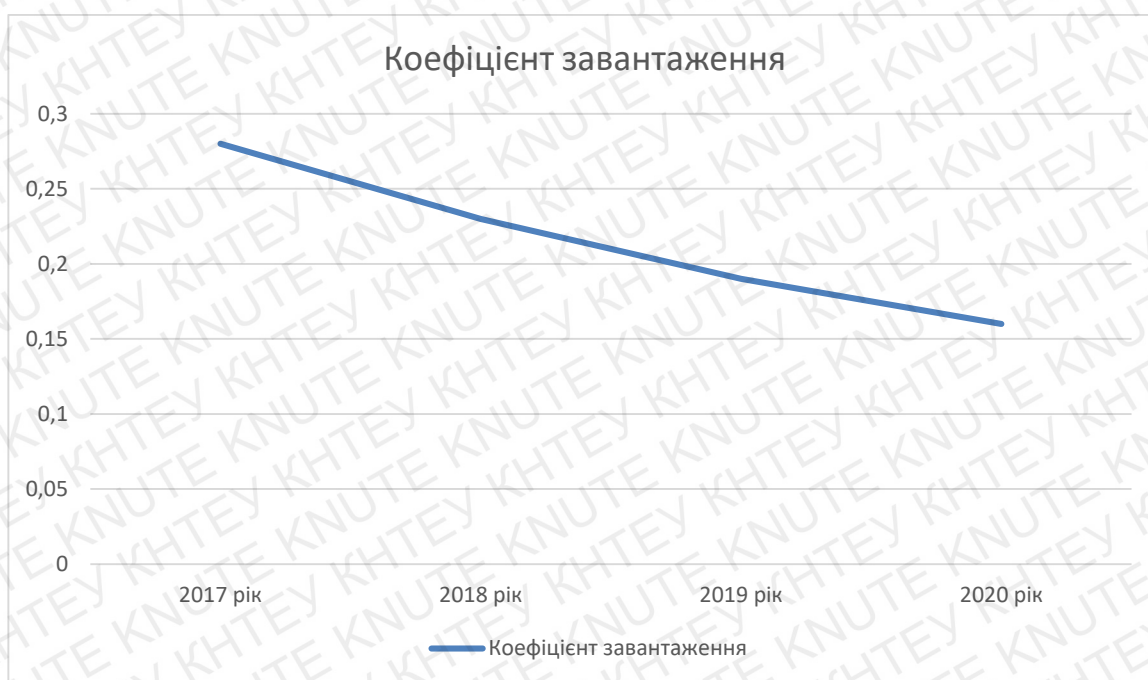

Рис. 2.3 Динаміка показника коефіцієнта завантаження оборотних активів (Кз.) ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» за 2017-2020 р.р.

Дані рис. 2.3. свідчать про зменшення значення коефіцієнта завантаження оборотних коштів, що в свою чергу говорить про покращення якості використання оборотних коштів протягом 2017-2020 р.р. – з кожним роком все краще і краще.

Кожним підприємством повинні проводитися заходи щодо збільшення рентабельності оборотних коштів з метою підвищення їх ефективності. Серед цих заходів можуть бути:

- виробництво товару з великим попитом для скорочення часу;
- перетворення матеріалу і сировини в готову продукцію;
- збільшення асортименту товару;
- скорочення складських запасів;
- проведення роботи з якістю продукції;
- впровадження покращених матеріалів;
- робота з науково-технічними розробками;
- зміна собівартості або ціни та ін.

Для наочності розрахунку ефективності використання оборотних коштів, можна звести показники в узагальнюючу таблицю (Таблиця 2.8):

Таблиця 2.8

**Динаміка показників ефективності використання оборотних активів
ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» за 2017 – 2020 р.р.**

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення(+;-)		
					2018 рік	2019 рік	2020 рік
Виручка від продажів тис. грн.	73945	79114	80482,3	79516,9	5169	6537,3	5571,9
Середньорічний залишок оборотних активів, тис. грн.	20680	18011	15363,65	12795,2	-2669	-5316	-7885
Вартість реалізованої продукції, тис. грн.	57321	56274	57505,4	56230,9	-1047	184,4	-1090
Прибуток, тис. грн.	116	24	854,8	520,8	-92	738,8	404,8
Коефіцієнт оборотності	3,58	4,39	5,24	6,21	0,81	1,66	2,63
Тривалість одного обороту, дні	102,08	83,1	69,7	58,73	-18,98	-32,38	-43,35
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,28	0,23	0,19	0,16	-0,05	-0,09	-0,12
Рентабельність оборотних активів	0,56	0,13	5,56	4,08	-0,43	5	3,52

Загалом можна сказати, що показники ефективності оборотних коштів зростають, що свідчить про ефективну діяльність з управління активами компанії.

Прискорення оборотності оборотних активів, тобто скорочення часу проходження оборотними засобами за весь звітний період кругообігу і окремих його стадій знижує потребу в цих коштах, відбувається вивільнення оборотних коштів з обороту. І навпаки, уповільнення оборотності, супроводжується залученням додаткових коштів в оборот, що негативно впливає на ефективність використання оборотних коштів.

Вивільнення оборотних активів в результаті прискорення їх оборотності може бути абсолютним і відносним.

Абсолютне вивільнення оборотних активів (Сабс) відбувається в тих випадках, коли обсяг реалізації забезпечений меншим використанням оборотних коштів у звітному періоді (С1) в порівнянні з базовим періодом або плановою

потребою (C0). Відносно вивільнення оборотних коштів з обороту (реалізація більшої кількості продукції за фіксованої суми коштів завдяки поліпшенню їхнього використання).

У зв'язку з підвищенням показника коефіцієнта оборотності оборотних активів ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» можна спостерігати саме абсолютне вивільнення оборотних коштів, оскільки чітко спостерігається збільшення даного показника відносно базового року. Разом з тим обсяги реалізованої продукції зберігаються на приблизно одному рівні.

Отже, в цілому, базуючись на показниках ефективності використання оборотних активів можна сказати, що ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» з кожним роком покращує такі показники, відповідно, підвищує ефективність використання оборотних активів. Далі проаналізуємо показники оборотності оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібо завод» (таблиця 2.9)

Таблиця 2.9

Динаміка показників оборотності окремих видів оборотних активів ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» за 2018-2020 рр., тис. грн

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019 рік		Відхилення 2020 рік	
				+/-	%	+/-	%
Оборотний капітал	46841347	49183414	48427299	2342067,00	105,00	-756115,00	98,46
Запаси	18437530	19359407	22597181	921877,00	105,00	3237774,00	116,72
Дебіторська заборгованість	15238682	16000616	14999337	761934,00	105,00	-1001279,00	93,74
Поточні зобов'язання	37741753	39628841	35923448	1887088,00	105,00	-3705393,00	90,65
Чистий дохід від реалізації	36923910	38770106	39940897	1846196,00	105,00	1170791,00	103,02
Собівартість	26533030	27859682	28274578	1326652,00	105,00	414896,00	101,49
Робочий капітал	9099593	9554573	12503851	454980,00	105,00	2949278,00	130,87
Маневреність робочого капіталу	1,929524	2,026	1,807	0,10	105,00	-0,22	89,19
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,750476	0,788	0,825	0,138	105	0,200	101,2

Продовження табл. 2.9

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019 рік		Відхилення 2020 рік	
				+/-	%	+/-	%
Період обороту оборотних коштів, дні	434,9429	456,69	436,49	21,75	105,00	-20,20	95,58
Коефіцієнт оборотності запасів, Коз	1,370476	1,439	1,251	0,07	105,00	-0,19	86,94
Період обороту запасів, дні	238,2476	250,16	287,714	11,91	105,00	37,55	115,01
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, Кдз	2,307619	2,423	2,663	0,12	105,00	0,24	109,91
14. Період обороту дебіторської заборгованості	141,499	148,574	135,194	7,08	105,00	-13,38	90,99

Отже, час обороту оборотних коштів знизився на 20 днів, час обороту запасів збільшився на 37 днів, а час обороту дебіторської заборгованості знизився на 13 днів.

Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу показує частку грошових коштів у власному оборотному капіталі підприємства. Для господарюючих суб'єктів зростання даного показника розцінюється особливо позитивно. В нашому випадку найвищим даний показник був в 2019 році та становив 2,026, надалі відбулося зниження даного показника до 1,807 в 2020 році.

Що стосується коефіцієнта оборотності запасів, чим вище оборотність запасів компанії, тим більш ефективним є виробництво і тим менше потреба в оборотному капіталі для його організації. Проаналізувавши динаміку коефіцієнта оборотності запасів слід відмітити, що більш ефективним виробництво було в 2019 році, оскільки даний показник був найвищим в даному періоді і становив 1,439. Ділова активність підприємства виявляється у швидкості обороту його капіталу. Прискорення оборотності капіталу свідчить про більш інтенсивне його використання і про зростання ділової активності підприємства. Навпаки, уповільнення оборотності коштів є ознакою спаду ділової активності. Від швидкості обороту капіталу залежить і його прибутковість, і як результат - ліквідність, платоспроможність і фінансова стійкість підприємства. Крім того, існує постійне

зростання оборотності дебіторської заборгованості. Показник оборотності дебіторської заборгованості (англомовний аналог - Accounts Receivable Turnover, Times) - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління заборгованістю клієнтів і інших дебіторів.

Значення коефіцієнта демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією. В даному випадку існує тенденція щорічного збільшення даного показника. Складно сформулювати однозначний висновок про вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан компанії. З одного боку, дебітори відволікають фінансові ресурси компанії. Це може привести до збільшення фінансових витрат у зв'язку з необхідністю додаткового залучення кредитних коштів. Однак з іншого боку, збільшення товарного кредитування клієнтів дозволяє підвищити рівень збуту, адже в багатьох сферах можливість отримати товар і оплатити його пізніше є важливою. Якщо витрати на залучення додаткових позикових коштів на надання товарних кредитів перевищують прибуток від збільшення продажів, то в цьому випадку зниження оборотності дебіторської заборгованості буде мати позитивний ефект на роботу компанії. В інших випадках збільшення оборотності дебіторської

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЛАНУ ОБСЯГУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРАТ «ПРИЛУЦЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД»

Для досягнення максимально ефективного рівня використання оборотним капіталом ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» необхідно розробити комплексну цільову програму управління своїми оборотними активами. Цільовим напрямком політики управління оборотним капіталом є визначення об'єму та структури оборотних активів, джерел їх покриття і співвідношення між ними, достатнього для забезпечення довгострокової стабільної господарської та ефективної фінансової діяльності заводу.

Шляхи покращення використання оборотним капіталом полягають у наступному:

1. Необхідно оптимізувати розмір оборотного капіталу, що обслуговує господарські потреби заводу.

Оскільки фінансові ресурси надаються на платній основі, ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» зацікавлений у скороченні потреб з метою мінімізації витрат на їх залучення та подальше використання. Це досягається шляхом: планування потреби заводу в формуванні оборотних активів, нормування обсягів окремих груп оборотних активів, контролю за виконанням планів і нормативів та організації роботи по виявленню можливостей скорочення потреби в оборотних активах.

В ході дослідження нами встановлено, що на ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» нормування його оборотних активів здійснюється недосить ефективно. На наш погляд це і є однією з причин погіршення використання оборотних активів, тому для покращання якості управління оборотними активами доцільно запровадити систему нормування, яка передбачає визначення оптимальних обсягів обігових коштів на підприємстві. Наведемо

розрахунок нормування оборотних активів на прикладі ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод».

Нормування оборотних активів, авансованих в сировину, основні матеріали і покупні напівфабрикати, визначається за формулою[24]:

$$M = B \times n, \quad (3.1)$$

де M – норматив оборотних активів в запасах сировини, основних матеріалів і покупних напівфабрикатів (грн.);

B – одноденні витрати сировини, матеріалів, напівфабрикатів (грн.); n - норма оборотних активів (дні).

По даним відділу постачання ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод»:

$$B = 19,45 \text{ тис.грн.}, n = 97 \text{ днів}$$

$$M = 19,45 \times 97 = 1886,65 \text{ тис.грн.}$$

2. Необхідно здійснити нормування грошових коштів.

Особливе місце у плануванні оборотних коштів заводу займає визначання потреби в грошових коштах, адже вони повинні бути оптимально сплановані товариством, щоб в достатній мірі забезпечити його господарську діяльність, і не осідати на банківських рахунках. Для цього розрахуємо наступну таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Розрахунок мінімально необхідної суми грошових коштів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» на 2021-2022 роки

Показник	2021 рік	2022 рік
Операційні витрати	5130	71250,5
Обсяг реалізації продукції за мінусом ПДВ і АЗ	5002	70255,3
Середній залишок грошових коштів та дебіторської заборгованості	3277	43432,1
Обертання грошових коштів, разів (ряд2: ряд3)	1,52	1,6
Мінімальна необхідна сума грошових коштів (ряд1:ряд4)	3375	44531,7

3. Потрібно прискорити швидкість кругообороту (або скорочення тривалості обороту) оборотного капіталу.

Зростання обсягів діяльності потребує адекватного збільшення потреби в оборотних активах, і відповідно – витрат на їх формування. Протидією цьому є підвищення швидкості кругообігу, що дозволяє скоротити потребу в них.

Можливе скорочення потреби підприємства за рахунок прискорення швидкості кругообороту (COA) може бути обчислене так [24]:

$$COA = (ПООАф - ПООАнорм) \times T / Д, \quad (3.2)$$

Де ПООА_ф – фактичне значення періоду кругообороту активів, в днях;
 ПООА_{норм} – оптимальна (нормативна) тривалість кругообороту, в днях; Т – обсяг товарообороту, тис.грн;

Д – тривалості періоду, днів.

Для ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» цей показник буде дорівнювати:

$$COA = (456,59 - 150) \times 38770 / 360 = 33018 \text{ тис. грн.}$$

Тобто, за рахунок прискорення швидкості обороту оборотних активів підприємство може скоротити свої потреби в них на 33018 тис. грн.

Прискорення оборотності оборотного капіталу досягається за рахунок кращої організації його кругообігу. Внаслідок цього зменшуються запаси планових оборотних засобів і збільшується частка власного оборотного капіталу у їх формуванні.

Прискорення оборотності оборотних активів призводить до вивільнення оборотних коштів з обороту, а уповільнення до додаткового залучення, а активне нарощування власного оборотного капіталу при одночасному прискоренні оборотності оборотних активів – реальний шлях зміцнення фінансового стану і забезпечення фінансової незалежності.

4. Необхідно забезпечити поточну платоспроможність та ліквідність активів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод».

Це одне із найвагоміших завдань управління оборотними активами.

Управління ліквідністю та платоспроможністю відбувається за рахунок:

- дотримання певних пропорцій між обсягом формування матеріальних оборотних активів;
- дотримання пропорцій між дебіторською заборгованістю та грошовими коштами підприємства.

5. Потрібно також підвищити прибутковість використання оборотних активів.

Будь-яке підприємство зацікавлене у зростанні доходу (прибутку) за рахунок ефективного використання оборотного капіталу. Для вирішення цього завдання ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» необхідно:

- дослідити кожний етап кругообігу активів для визначення понаднормативних активів; тих, що не використовуються в господарському обігові, а також тих, що приносять збитки;
- розробити та реалізувати програму ліквідації виявлених активів та вивільнення грошових коштів;

6. Необхідно забезпечити інфляційну захищеність оборотного капіталу. Вагомим недоліком оборотного капіталу є його інфляційна незахищеність.

Перш за все це стосується монетарних активів (грошових коштів, дебіторської заборгованості покупців тощо). Гроші, авансовані у формування немонетарних оборотних активів (товарних та інших матеріальних запасів, дебіторської заборгованості постачальників) також певною мірою страждають від інфляції, але рівень інфляційних втрат порівняно менший.

Забезпечення інфляційної захищеності потребує, з одного боку, додержання пропорцій між обсягом монетарних та немонетарних активів, з другого – розробки та впровадження спеціальних інструментів захисту оборотних активів від інфляції.

Підвищенню рівня інфляційної захищеності обігових активів сприяє:

- зниження розміру страхових запасів готової продукції;
- зниження розміру незавершеного виробництва;
- зниження частки грошових коштів в іноземній валюті;

- збільшення частки грошових коштів в національній валюті;
- зменшення сум дебіторської заборгованості підприємства.

Відтак, раціональне розміщення та ефективне використання оборотних активів в умовах ринкової економіки є одним з центральних завдань виробничих підприємств і, зокрема, ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод». Успішне його виконання може бути досягнуто шляхом:

- збільшення обсягів діяльності і прибутку при одночасному прискоренні оборотності оборотного капіталу;
- абсолютного і відносного збільшення власного оборотного капіталу у формуванні оборотного капіталу;
- раціонального використання власного оборотного капіталу, недопущення його вилучення в необоротні активи, прострочену і нереальну до стягнення дебіторську заборгованість тощо.

Практичне впровадження запропонованих стратегічних завдань по оптимізації джерел формування оборотного капіталу ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» дозволить максимально ефективно використовувати власні ресурси для забезпечення стабільної фінансової діяльності.

Ефективність управління оборотними коштами підприємства та його здатність генерувати грошові потоки від операційної діяльності визначається показником ділової активності. В основі оптимізації обсягів дебіторської заборгованості підприємства може бути ідея оптимального скорочення оборотності дебіторської заборгованості. Оптимальний термін обертання дебіторської заборгованості ($TO_{\text{опт дз}}$) може здійснюватися в цілому за дебіторською заборгованістю по підприємству та окремо за кожною статтею дебіторської заборгованості [24]:

$$TO_{\text{опт дз}} = TO_{\text{дз}} - TO_{\text{дгк}} = \left(\frac{360}{\text{ЧД}}\right) * D_{\text{зсер}} - \left(\frac{360}{\text{ЧД}}\right) * \Delta\text{ГК} \quad , (3.3)$$

де $TO_{\text{дз}}$ – тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні;

$TO_{\text{дгк}}$ – тривалість обороту для необхідного приросту грошових коштів, дні;

ЧД – чистий дохід від реалізації, тис. грн.;

$D_{\text{сер}}$ – середньорічний обсяг дебіторської заборгованості, тис. грн.; $\Delta ГК$ – необхідний приріст грошових коштів, тис. грн. У наведеній моделі оптимальний обсяг дебіторської заборгованості визначається за формулою [24]:

$$D_{\text{опт сер}} = T_{\text{опт}} \frac{\Delta ГК}{360} * ЧД, \quad (3.4)$$

Тривалість обороту для необхідного приросту грошових коштів визначається за формулою [24]:

$$T_{\text{О}} \Delta ГК_{2012} = \left(\frac{360}{ЧД} \right) * \Delta ГК, \quad (3.5)$$

При цьому, вхідним моментом оптимізації є встановлення необхідного обсягу приросту грошових коштів підприємства, тобто обсягів продажу, який здійснюється без відстрочки термінів платежу.

Для неплатоспроможних підприємств одним із шляхів обґрунтування такого приросту є забезпечення нормативного рівня показника абсолютної платоспроможності у плановому періоді.

У західній практиці, грошові кошти та їх еквіваленти у балансі підприємства мають становити не менш 10% поточних зобов'язань. Приріст грошових коштів підприємства, необхідний для забезпечення встановлення значення показника абсолютної платоспроможності на рівні 0,1 становитиме:

$$\Delta ГК = (0,1 - 2,16) \times 1313,0 = 2704,8 \text{ тис.грн.}$$

Тривалість обороту для необхідного приросту грошових коштів для ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» складе:

$$T_{\text{О}} \Delta ГК_{2012} = (360/170632) \times 2704,8 = 5,7 \text{ (днів).}$$

Тоді оптимальний термін обертання дебіторської заборгованості складе:

$$T_{\text{О}} \text{ опт } D_{\text{сер}2012} = (360/170632) \times 37028 - (360/170632) \times 2704,8 = 78,1 - 5,7 = 72,4 \text{ (днів).}$$

Оптимальний обсяг дебіторської заборгованості складе:

$$D_{\text{сер}} \text{ опт } 2012 = 5,7 / 360 \times 170632 = 2701,6 \text{ тис.грн.}$$

Отримані оптимальний обсяг дебіторської заборгованості та оптимальний термін обертання дебіторської заборгованості порівнюємо з фактичними даними (табл.3.2)

Таблиця 3.2

Оптимізація дебіторської заборгованості

ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод»

Показник	Фактичне Значення 2020 рік	Оптимальне значення	Абсолютне Відхилення(+;-)
Обсяг дебіторської заборгованості, тис.грн.	37024	2701,6	-34326,4
Термін обертання дебіторської заборгованості, днів	135,19	133,0	-2,19

Отже, проведені розрахунку у таблиці 3.2 свідчать, що фактичний обсяг дебіторської заборгованості набагато перевищує оптимальний. Фактичний термін обертання дебіторської заборгованості також більший за оптимальний. Тому для покращення даних показників пропонуємо ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод»:

- перед тим як укласти договір, перевіряти компанію-покупця. У договорі дозволите можливість подальшої відстрочки платежу. Визначте штрафи за несвоєчасне повернення оплати продукції, застрахуйте ризики по несплаті, перевірте підписання документів контрагентом і кількість документів.

- при роботі з клієнтами класифікуйте контрагентів за ступенем ризику. Про всяк випадок підпишіть з ними додаткову угоду по виданому кредиті, встановіть необхідний кредитний ліміт і відстежуйте всю грамотність заповнення первинних документів. Потім ретельно простежити за оплатою, а при необхідності нагадайте компанії-покупцеві про настання дати оплати.

Таблиця 3.3

План заходів щодо покращення управління оборотними активами

ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод»

Назва та зміст заходу	Відповідальний за реалізацію заходів	Термін виконання	Витрати, грн.	Економічний та інші види ефектів
Реорганізація відділу збуту у службі маркетингу	Директор з економіки і фінансів	1 рік	4000 * 12 = 48 тис.грн.	75,6 тис.грн

Назва та зміст заходу	Відповідальний за реалізацію заходів	Термін виконання	Витрати, грн.	Економічний та інші види ефектів
Розробка рекламної компанії	Директор служби маркетингу	2 місяці	87, 85 тис. грн. за місяць	174 тис.грн. в місяць
Зменшення дебіторської заборгованості та прискорення її оборотності	Працівники комерційного відділу	1 квартал	Збільшення заробітної плати працівників комерційного відділу на 1000 грн.	Зменшення дебіторської заборгованості на 45%
Покращення матеріально-технічного постачання	Директор відділа постачання	1 місяць	-	68,4 тис.грн.
Нормування оборотних активів	Начальник фінансової служби	1 квартал	-	Виявлення можливостей скорочення потреби в оборотних активах
Скорочення тривалості обороту оборотних активів	Головний бухгалтер	1 рік	-	1984,21тис.грн.

Отже, в даному розділі ми запропонували низку заходів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» щодо покращення управління оборотними активами (табл. 3.3), фінансового стану підприємства, а саме: реструктуризацію відділу збуту в маркетингову службу, що забезпечить зменшення залишків нереалізованої продукції, а також збільшення обсяги продажу завдяки проведення рекламної компанії; зменшити розміри дебіторської заборгованості та прискорення терміну її оборотності.

Бюджетний баланс - це прогнозна форма фінансової звітності, що містить інформацію про фінансовий стан підприємства, який очікується в разі виконання запланованих операцій.

Виходячи із основних задач керування оборотними активами підприємства, поставимо основні цілі на майбутній рік:

1. Оптимізація оборота оборотних активів
2. Відповідно до заданих темпів сформуємо достатній обсяг та склад оборотних активів
3. Забезпечимо максимальну доходність (рентабельність) оборотних активів при узгодженому рівні комерційного ризику.
4. Забезпечення відповідності об'єма та структури оборотних активів об'єму та структурі виробництва та збуту продукції.

Згідно зі статистикою для хлібопекарських підприємств оптимальною вважають рентабельність на рівні 15–20%. Розрахуємо перед початком складання бюджетного балансу показники, які нам знадобляться для подальшого планування оборотних активів підприємства. Даний вид звітності допоможе в процесі грамотного планування розподілу своїх коштів, а також допоможе розпоряджатися наявними у підприємства ресурсами. Для цього будемо використовувати бенчмаркінг.

Бенчмаркінг як дослідний процес може визначати об'єктом різні аспекти діяльності підприємства, стосуватися великих компаній або окремих їх підрозділів. Саме тому на практиці виділяються різні види бенчмаркінгу. У процесі реалізації бенчмаркінгового проекту надзвичайно важливо не лише дотримуватися вищезазначеної послідовності етапів дослідження, але й обов'язково звертати увагу на зміни, що безперервно відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства. Також при цьому необхідно враховувати появу новітніх теоретичних та методичних наукових розробок, а також наявність своєчасної, оновленої інформації для забезпечення прийняття найоптимальнішого управлінського рішення в результаті проведеного дослідження. У такому разі фактично реалізований проект може суттєво відрізнятись від запланованого, проте скориговане із застосуванням

дієвих методик дослідження сприятиме підвищенню загальної ефективності системи управління підприємством. В додатку Д наведені розрахункові дані запланованого проекту відповідно до бенчмаретингу.

Далі розглянемо прогнозування оборотних активів за допомогою методу багатофакторного моделювання. Розахуємо дані для кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на величину оборотних активів (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Зведені дані для кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на величину оборотних активів

Рік	Індекс зростання грошових коштів, %	Виробничі запаси, грн	Сальдо пасиву і активу, грн	Індекс цін, %
	Y	X ₁	X ₂	X ₃
2011	112,3	487298	-15296,00	10,63
2012	109,1	597872	-31579,00	8,58
2013	104,6	685515	-71075,00	7,75
2014	99,8	773199	-118047,00	7,5
2015	100,5	908994	-123763,00	6,75
2016	124,9	956728	-64012,00	12,0
2017	143,3	994060	-39475,00	23,75
2018	112,4	1102700	-148502,00	17,33
2019	113,7	1207550	-188519,00	13,31
2020	109,8	1277640	-306003,00	17,31

Кількість факторів впливу на збільшення оборотних активів досить значна, тому врахувати, а тим більше точно спрогнозувати їх для використання у вигляді випереджаючих індикаторів при побудові прогнозу інфляції досить складно. [24]

На основі розархованих даних побудуємо кореляційну матрицю (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Кореляційна матриця

Показник	Y	X1	X2	X3
Y	1	-	-	-
X1	0,239571	1	-	-
X2	0,280094	-0,80507	1	-
X3	0,802165	0,588941	-0,22212	1

Відповідно до отриманих даних, розрахунок кореляційної матриці дає змогу зробити висновок про залежність між результативним показником та факторними величинами.

Таблиця 3.6

Регресійна статистика

Показник	Значення
Множинний R	0,955481
R-квадрат	0,912945
Нормований R-квадрат	0,869417
Стандартна помилка	4,645731
Спостереження	10

Коефіцієнт множинної регресії $R = 0,96$ свідчить про наявність лінійного зв'язку, який є доречі дуже щільний між показником виробничих запасів та показником оборотних активів. Значення R^2 пояснює, що залежність розміру виробничих запасів обумовлена обраними факторами на 87%, решта 13% обумовлені іншими, що не включені в модель регресії. Нормований R-квадрат представляє собою скоригований коефіцієнт детермінації. В нашому випадку він дорівнює 0,87, тобто за рахунок виправлення величина коефіцієнта детермінації істотно не змінилася.

За допомогою рівняння лінійної багатофакторної регресії можливо відобразити взаємодію результуючого показника з факторними ознаками, яке визначається за формулою[33]:

$$y = a_0 + a_1 * x_1 + a_2 * x_2 + \dots + a_m * x_m + e, \quad (3.6)$$

де a_0, a_1, \dots, a_m – коефіцієнти (оцінки параметрів моделі), e – випадкова змінна (залишок).

Таблиця 3.7

Дисперсійний аналіз

	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	3	1358,07	452,6757	20,9739	0,001395
Залишок	6	129,4969	21,58281		
Разом	9	1487,524			
	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення	
Y-перетин	83,65205	7,064339	11,84145	2,19E-05	
X3	1,5906	0,408669	3,892146	0,008057	

Відповідно до отриманих значень можна стверджувати про достатній рівень достовірності оцінювання, адже значення критерію F, більше за критичне значення F-критерію :

$$21,58281 > 0,001395$$

Слід також відзначити, що стандартні помилки показників x_3 (0,4086) та менше своїх стандартних помилок ($b_0 = 3,8921$).

За результатами аналізу отримаємо рівняння, яке є значущим в цілому (значимість $F=0,00089 < 0,05$), та має значущі коефіцієнти, істотність впливу кожного фактору підтверджує P-значення, яке є менше нормованого 0,05:

$$y = 83,65205 + 1,5906 * x_3$$

На основі отриманих даних проведемо дослідження з моделювання зростання оборотних активів на 2022 рік. Припустимо, що зазначені фактори залишились незмінними, збільшилися та зменшилися на 1%.

Таблиця 3.8

Прогноз збільшення оборотних активів на 2021 рік,

Показник	2021 (незмінне значення)	2021 (+1%)	2021 (-1%)
Зростання цін, % (середнє значення)	17,31	18,31	16,31
Збільшення відсотка запасів, %	99,3	101,3	98,3

Таким чином, був розглянутий вплив показників на значення оборотних активів. Дослідження показало, що зв'язки між обраними факторами та показником оборотних активів присутні.

Далі розрахуємо бюджетний баланс підприємства. Бюджетний баланс починається з бюджету продаж. Бюджет продаж – складається на основі прогнозних даних, що відображає можливі обсяги реалізації продукції (за її видами) та розміри можливих цін в бюджетному періоді. На основі бюджету продаж формується бюджет виробництва, результативні показники якого розраховуються як сума обсягу продажу та різниці між запасом готової продукції на початок звітної періоду та необхідним запасом готової продукції на кінець звітної періоду

Залишкова вартість основних засобів визначена з урахуванням запланованого придбання обладнання на суму 50 тис. грн. та суми амортизації, відображеної в

бюджетах виробничих накладних витрат, адміністративних витрат та витрат на збут ($60 + 10 + 8,2 = 78,2$). Отже, первісна вартість основних засобів на кінець року має бути 830 тис. грн ($780 + 50$), а сума зносу 370,2 тис. грн ($292 + 78,2$). На основі цього бюджетна залишкова вартість основних засобів дорівнює 459,8 тис. грн. ($830 - 370,2$). Залишок виробничих запасів визначають, на основі запасів на початок року та бюджету закупівлі/використання матеріалів. $4,2 + 303,3 - 303,0 = 4,5$ тис. грн.

Залишок готової продукції визначають бюджетом запасів готової продукції.

$90 + 2000 - 1970 = 120$ тис. грн. Залишок грошових коштів переносять у бюджетний баланс із бюджету грошових коштів.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги на кінець року визначається з урахуванням заборгованості на початок року та відповідних розрахунків $25,8 + 303,3 - 301,2 = 27,9$ тис. грн. У результаті отримуємо: $175 + 113,4 - 40 = 248,4$ тис. грн. Поточні зобов'язання з оплати праці на кінець року визначаються на основі даних балансу: $36,2 + 864 - 870,8 - 29,4$ тис. грн.

Розрахуємо бюджетний баланс на наступний рік (таблиця 3.9).

Таблиця 3.9

Бюджетний баланс на 2021 рік

Актив	31.12.2021	В тому числі по кварталам			
		1 кв	2 кв	3 кв	4 кв
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи					
первісна вартість	38,2	9,55	9,55	9,55	9,55
накопичена амортизація	27,6	6,90	6,90	6,90	6,90
Незавершені капітальні інвестиції	5347,2	1336,80	1336,80	1336,80	1336,80
Основні засоби:	7687,3	1921,83	1921,83	1921,83	1921,83
первісна вартість	25246,5	6311,63	6311,63	6311,63	6311,63
знос	17559,2	4389,80	4389,80	4389,80	4389,80
Довгострокові біологічні активи					
Довгострокові фінансові інвестиції					
Інші необоротні активи					
Усього за розділом I	13045,1	3261,28	3261,28	3261,28	3261,28
II. Оборотні активи					
Запаси:	11671,4	2917,85	2917,85	2917,85	2917,85
Виробничі запаси					
Незавершене виробництво					
Готова продукція	5085,8	1271,45	1271,45	1271,45	1271,45
Товари					

Актив	31.12.2022	В тому числі по кварталам			
		1 кв	2 кв	3 кв	4 кв
Поточні біологічні активи	4,6	1,15	1,15	1,15	1,15
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги					
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом					
по виданим авансам					
у тому числі з податку на прибуток					
Інша поточна дебіторська заборгованість					
Поточні фінансові інвестиції					
Гроші та їх еквіваленти	26,2	6,55	6,55	6,55	6,55
Витрати майбутніх періодів	32,9	8,23	8,23	8,23	8,23
Інші оборотні активи	24,3	6,08	6,08	6,08	6,08
Усього за розділом II	16845,1	4211,28	4211,28	4211,28	4211,28
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					

Отже, пошук шляхів покращення управління оборотних активів передбачає, перш за все, впровадження сучасних технологій та інших досягнень науково-технічного прогресу, що забезпечують економію ресурсів, здешевлення виробництва і зростання якості продукції. Важливу роль в цьому відіграє удосконалення відносин з іншими господарюючими суб'єктами, контрагентами даного підприємства. Мова йде про удосконалення умов матеріально-технічного обслуговування.

Крім того, покращення свого становища на ринку передбачає стабільність у відносинах з покупцями, вибір форм розрахунків, що гарантують платежі і забезпечують прискорення завершення реалізації продукції і надходження коштів на рахунки підприємства. Це не тільки сприяє поліпшенню фінансового стану конкретного підприємства, а й забезпечує закріплення господарських зв'язків, покращення фінансової і платіжної дисципліни.[35]

Щоб не допустити банкрутство, а також покращити стан управління оборотними активами потрібно розробити нові можливості для даного підприємства.

По-перше, потрібно збільшувати обсяги випуску і реалізації продукції. По-друге - зменшення витрат. Проте, забезпечити прибутковість не є достатнім для ефективної діяльності підприємства. Необхідно, щоб підприємство також приділяло увагу для реалізації і збуту продукції і тоді як наслідок збільшення доходів.

В першу чергу, я рекомендую, щоб підприємство орієнтувалось на отримання в першу чергу максимального доходу, а не тільки максимального прибутку, адже отримання прибутку буде пов'язано зі зниженням виробничих витрат.

На сьогоднішній час, потрібно використовувати будь-які шляхи, щоб збільшити обсяги виробництва, так як це дасть можливість розвивати країну та покращити рівень життя населення. Тому перш за все мої рекомендації стосуються:

1. Гнучкості і здатності швидко змінювати асортимент продукції, що випускається. В 2020 році це стало проблемою для багатьох підприємств, так як в період пандемії підприємства мали значні обмеження.

2. Інноваційної діяльності підприємства. Необхідно впроваджувати сучасні технології виробництва та обслуговування.

3. Покращення якості продукції та запровадження споживачам додаткових фірмових послуг.

4. Зміни обсягів витрат виробництва і збільшення частки витрат, пов'язаних з реалізацією продукції. Це потребує більш сучасних підходів до управління і організації виробництва, що безпосередньо відноситься і до управління прибутком.

5. Підвищення швидкості руху оборотних коштів, максимально швидко просувати продукцію від виробника до споживача. Використовуючи саме таку тактику постійного покращення, навіть у всесвітньовідомих брендів, можна досягти собі зростання частки ринку, обсягів продажів і доходів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В процесі дослідження було розкрито теоретико-методологічні основи планування оборотних активів підприємства. Встановлено, що планування оборотних активів однією з основних завдань управлінського персоналу компанії, так як розмір їх часом може становити більш ніж половину від сумарних активів. Основна важкість даного процесу полягає в тому, що занадто високий рівень оборотних активів може бути ознакою нераціонального розподілу капіталу компанії, а низький-навпаки, може створювати дефіцит необхідних матеріалів, що забезпечують постійність роботи підприємства та відсутність простоїв. Саме тому завдання фінансового керівника – знайти оптимальний розмір оборотних активів і підтримувати його на цьому рівні. Планування структури оборотних активів за джерелами його фінансування відіграє важливу роль у розвитку підприємства в майбутньому. Від співвідношення власного й позикового капіталу залежать платоспроможність, фінансова стійкість та рентабельність підприємства. Розмір власного оборотного капіталу в планованому періоді визначають з урахуванням прогнозованих змін його складових: збільшення (зменшення) статутного капіталу (зміна кількості акцій); пайового капіталу (зміна розміру внесків членів кооперативу, перерахування частини прибутку до пайового фонду), резервного капіталу (відрахування від чистого прибутку, сплата дивідендів при недостатності прибутку звітного періоду), додаткового капіталу (емісійний дохід, приріст вартості майна після переоцінки, безоплатно отримане майно), нерозподіленого прибутку (збитку).

2. Був досліджений стан оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод». Визначено, що найбільшу частку у структурі оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» на початок 2020 року займає дебіторська заборгованість (74,6 %), незважаючи на її зниження до кінця року на 3153,4 тис. грн. - з 10577,7 до 7424,3 тис. грн. Також слід зазначити наступне. Якщо підприємство розширює свою діяльність, то зростає і кількість покупців, вартість й дебіторська заборгованість. Отже, зростання дебіторської заборгованості не завжди оцінюється негативно. У зв'язку з цим необхідно відрізнити нормальну і прострочену заборгованість.

3. Була дана оцінка стану оборотних активів підприємств хлібопекарської галузі України. Дослідження результатів діяльності хлібопекарських підприємств свідчить про необхідність більш глибокого та безперервного процесу фінансового аналізу оборотних активів підприємств хлібопекарської галузі та більш ефективного управління ними через систему контролінгу та налаштування логістичних процесів. Окрім того, є велика потреба в державній підтримці для забезпечення розвитку галузі, і пошуку резервних шляхів підвищення ефективності діяльності хлібопекарських підприємств з урахуванням нових тенденцій, які виникають в сучасних умовах розвитку економіки України.

4. Був проаналізований загальний обсяг та структуру оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібо завод». Встановлено, що найбільшу частку у структурі оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібо завод» на початок 2020 року займає дебіторська заборгованість (74,6 %), незважаючи на її зниження до кінця року на 3153,4 тис. грн. - з 10577,7 до 7424,3 тис. грн. Також слід зазначити наступне. Якщо підприємство розширює свою діяльність, то зростає і кількість покупців, вартість й дебіторська заборгованість. Отже, зростання дебіторської заборгованості не завжди оцінюється негативно. У зв'язку з цим необхідно відрізнити нормальну і прострочену заборгованість. Для детального аналізу дебіторської заборгованості необхідно оперувати даними про склад та структуру дебіторської заборгованості, її питому вагу в сумі поточних активів, показниками якості та ліквідності, впливу заборгованості на фінансові результати підприємства, пошук шляхів прискорення оборотності дебіторської заборгованості.

Як свідчать пояснення до річної фінансової звітності за 2020 рік прострочена дебіторська заборгованість ПрАТ «Прилуцький Хлібо завод» відсутня. Що є позитивним показником.

5. Була дана оцінка ефективності використання оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібо завод». Загалом можна сказати, що показники ефективності оборотних коштів зростають, що свідчить про ефективну діяльність з управління активами компанії.

Прискорення оборотності оборотних коштів, тобто скорочення часу проходження оборотними засобами за весь звітний період кругообігу і окремих його стадій знижує потребу в цих коштах, відбувається вивільнення оборотних коштів з обороту. І навпаки, уповільнення оборотності, супроводжується залученням додаткових коштів в оборот, що негативно впливає на ефективність використання оборотних коштів. Вивільнення оборотних коштів в результаті прискорення їх оборотності може бути абсолютним і відносним.

Абсолютне вивільнення оборотних коштів (Сабс) відбувається в тих випадках, коли обсяг реалізації забезпечений меншим використанням оборотних коштів у звітному періоді (С1) в порівнянні з базовим періодом або плановою потребою (С0). Відносне вивільнення оборотних коштів з обороту (реалізація більшої кількості продукції за фіксованої суми коштів завдяки поліпшенню їхнього використання).

У зв'язку з підвищенням показника коефіцієнта оборотності оборотних активів ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» можна спостерігати саме абсолютне вивільнення оборотних коштів, оскільки чітко спостерігається збільшення даного показника відносно базового року. Разом з тим обсяги реалізованої продукції зберігаються на приблизно одному рівні.

Отже, в цілому, базуючись на показниках ефективності використання оборотних активів можна сказати, що ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» з кожним роком покращує такі показники, відповідно, підвищує ефективність використання оборотних активів.

6 Був обґрунтований план розвитку оборотних активів ПрАТ «Прилуцький хлібозавод». Відтак, раціональне розміщення та ефективне використання оборотних активів в умовах ринкової економіки є одним з центральних завдань виробничих підприємств і, зокрема, ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод». Успішне його виконання може бути досягнуто шляхом:

- збільшення обсягів діяльності і прибутку при одночасному прискоренні оборотності оборотного капіталу;
- абсолютного і відносного збільшення власного оборотного капіталу у формуванні оборотного капіталу;

– раціонального використання власного оборотного капіталу, недопущення його вилучення в необоротні активи, прострочену і нереальну до стягнення дебіторську заборгованість тощо.

Практичне впровадження запропонованих стратегічних завдань по оптимізації джерел формування оборотного капіталу ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» дозволить максимально ефективно використовувати власні ресурси для забезпечення стабільної фінансової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тучак О. Планування оборотних активів. Київ, 2019. С.7-8. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-oborotnyj-kapital-strategiya-upravleniya>.
2. Гергега Б. Ж. Організаційно-методичні засади обліку та аудиту оборотних активів Б. Ж. Гергега. 2013. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1062/1/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B0%20%D0%91%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20.pdf>.
3. Розвиток конкуренції та проблеми конкурентного середовища в Україні URL: https://otherreferats.allbest.ru/economy/00090649_0.html.
4. Бланк И.А. Управление активами. К.: Ника-центр, Эльга, 2002.
5. Ніколаєнко С. М. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ХЛІБА ТА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ /С. М. Ніколаєнко, С. Г. Куліш. 2020. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/45.pdf.
6. Смолін І.В. Конкурентоспроможність підприємства: монографія / за ред. І.В. Смоліна, Ю.І. Опанасюка. Генеза, 2016.
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері : навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко; Харк. Нац. акад. міськ. госпва. Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с.
9. Міжнародні податкові відносини і уникнення подвійного оподаткування URL: https://pidru4niki.com/1558050744256/finansi/mizhnarodni_podatkovi_vidnosini_uniknennya_podviynogo_opodatkuvannya.
10. Любецька О. О. Особливості формування оборотних активів на виробничому підприємстві URL: conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/110.pdf.

11. Шепелич В. В. Проблеми управління дебіторською заборгованістю та шляхи їх вирішення на підприємстві URL: http://www.agrosvit.info/pdf/6_2016/19.pdf.
12. Пугачевська К.Й., Плют Т.С. Значення бізнес-планування як чинника господарської діяльності в ринковій економіці // Науковий вісник НЛТУ України. 2011. № 21.1. 469 с. С. 256-
13. Подсолонко Е.А. Менеджмент: теорія та практика 2003р. 380 с.
14. Проценко С.А. Фінансовий аналіз на підприємстві. Харків 2002 р 410с.
15. Демчук Л.А. Нормування оборотних засобів підприємств / Економіка АПК. 2014. №3. С.56 – 61
16. Волковська Я.В. Планування оборотних активів як необхідна складова управління оборотними активами підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/23_NTP_2013/Economics/7_143446.doc.htm
17. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон Тернопіль:, ТНЕУ, 2016 304 с.
18. Мочерний С.В. Економічна теорія : [навч. посібн.] / Мочерний С.В. - Вид. 3-є, доп. і перероб. - К. : Видавничий центр "Академія", 2015. 640 с.
19. Петрович Й.М., Семенів О.М. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. редакцією Й.М. Петровича Львів: «Новий світ - 2000» 2014 680 с.
20. Саблук П. Податкова реформа в Україні (здобутки, проблеми і шляхи їх вирішення) / П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров // Економіка АПК. - 2009. № 12. С. 3-13
21. Додусенко В.І. Використання аналізу грошових потоків для визначення оптимальних умов кредитування / В.І. Додусенко // Облік і фінанси АПК. 2006. №8. С. 63-65.
22. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2013. - 556 с
23. Гайдуцький П.І. Утвердження соціально-ринкової моделі економіки України // Економіка АПК. 2019 № 8. С. 3-11.

24. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.
25. Дем'яненко М. Я. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного виробництва / М. Я. Дем'яненко, Ф. В. Іванина // Економіка АПК. 2016 № 9. С. 3-9.
26. Березін О.В. Продовольчий ринок України: теоретико-методологічні засади формування і розвитку: [монографія] / Березін О.В. К. : Центр навчальної літератури, 2014. 184 с.
27. Андрійчук В.Г. Надконцентрація виробництва та її наслідки / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК. 2015. № 2.
28. Пойда-Носик Н.Н. Організаційно-економічні фактори підвищення ефективності функціонування промислових підприємств: Автореферат дисертації / Н.Н. Пойда-Носик. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2012. 20 с.
29. Поліщук Н.В. Планування результативності діяльності підприємства // Фінанси України. 2014 №4.
30. Третяк, О. Д. Оцінка фінансового стану акціонерних товариств / О.Д. Третяк // Фінанси України. – 2012. – N 12. – С. 95 – 103
31. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. К.: Скарби, 2015.
32. Кушіна О. Коли необоротні активи постають оборотними / О. Кушніра // Бухгалтерія. 2012. № 4. С. 61-64.
33. Облікова політика підприємства / Укл. О.М. Левченко, О.В. Бруй К.: КІЗІТ НАУ, 2014. 14 с.
34. Долгоруков Ю.А., Редіна Н.І. Управління ефективністю використання обігових коштів у промисловості Долгоруков Ю.А., Редіна Н.І. //Фінанси України. 2011. № 11.С. 103 – 110
35. Вірстюк Н.В. Удосконалення системи обліку та управління дебіторською заборгованістю на сучасному етапі / Н.В. Вірстюк // [Електронний ресурс] — режим доступу: <http://www.rusnauka.com>

36. Міщенко С.П. Концептуальні аспекти економічної безпеки підприємств у ринковій економіці./ С.П. Міщенко// Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011 - №2 - с.190-195

37. Осадчук, Н. В. Оптимізація руху високоліквідних оборотних коштів на промисловому підприємстві URL: http://www.library.dgtu.donetsk.ua/fem/vip68/68_16.pdf.

38. Річна фінансова звітність: ПрАТ «Прилуцький Хлібозавод» URL: <http://smida.gov.ua/>

39. Стоянова Е. С. комплексне управління поточними активами і пасивами підприємства/ Е. С. Стоянова //Фінансовий менеджмент, Корпоративні фінанси URL:http://www.elitarium.ru/2013/03/20/print:page,1,upravlenie_aktivami_passivami_p_r_edprijatija.html

40. Шамота Г. М. Дослідження підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / Г. М. Шамота, Д. О. Малиш // Бізнес Інформ. 2013. №3 С.271— С.278 -285

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» на 31.12.2020 р.

Актив 1	На початок звітнього року, тис. грн 2	На кінець звітнього періоду, тис. грн 3
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	0.00	10.60
первісна вартість	34.00	38.20
накопичена амортизація	34.00	27.60
Незавершені капітальні інвестиції	3 887.80	3 857.80
Основні засоби:	3 638.10	4 380.60
первісна вартість	20 184.20	21 388.70
знос	16 546.10	17 008.10
Довгострокові біологічні активи	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції	1.20	1.20
Інші необоротні активи	0.00	0.00
Усього за розділом I	7 527.10	8 250.20
II. Оборотні активи Запаси:	2 722.20	3 574.10
у тому числі готова продукція	7.90	25.00
Поточні біологічні активи	4.60	4.60
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	908.40	1 176.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	9 669.30	6 247.70
Поточні фінансові інвестиції	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	813.30	351.80
Витрати майбутніх періодів	32.70	32.90
Інші оборотні активи	27.80	24.30
Усього за розділом II	14 178.30	11 412.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0.00	0.00
Баланс	21 705.40	19 662.20

Продовження додатку А

Пасив	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
1	2	3
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1 185.30	1 185.30
Додатковий капітал	0.00	0.00
Резервний капітал	303.30	303.30
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	8 377.20	8 898.00
Неоплачений капітал	0.00	0.00
Усього за розділом I	9 865.80	10 386.60
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0.00	0.00
Короткострокові кредити банків	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за:		
довгостроковими зобов'язаннями	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	7 553.30	5 648.20
розрахунками з бюджетом	783.70	846.80
у тому числі з податку на прибуток	3.10	24.70
розрахунками зі страхування	166.00	175.60
розрахунками з оплати праці	695.50	683.60
Доходи майбутніх періодів	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	2 641.10	1 921.40
Усього за розділом III	11 839.60	9 275.60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0.00	0.00
Баланс	21 705.40	19 662.20

Продовження додатку А

Звіт про фінансові результати		
Назва рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	79 516.90	80 482.30
Інші операційні доходи	557.40	765.80
Інші доходи	0.00	0.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	80 074.30	81 248.10
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	56 230.90	57 505.40
Інші операційні витрати	23 196.30	22 684.70
Інші витрати	0.00	0.00
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	79 427.20	80 190.10
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	647.10	1 058.00
Податок на прибуток	126.30	203.20
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	520.80	854.80

Додаток Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Прилуцький хлібозавод» на 31.12.2017 р.

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	3	4
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:	0	0
первісна вартість	34	34
накопичена амортизація	34	34
Незавершені капітальні інвестиції	16	1880
Основні засоби:	4627	3971
первісна вартість	19533	19320
знос	14906	15349
Інвестиційна нерухомість:	0	0
первісна вартість	0	0
знос	0	0
Довгострокові біологічні активи:	0	0
первісна вартість	0	0
накопичена амортизація	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
інші фінансові інвестиції	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Усього за розділом I	4645	5853
II. Оборотні активи		
Запаси	2734	2401
Виробничі запаси	2562	2376
Незавершене виробництво	155	8
Готова продукція	16	11
Товари	1	6

Поточні біологічні активи	5	5
---------------------------	---	---

Продовження додатку Б

Депозити перестрашування	0	0
Векселі одержані	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	495	685
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	17939	15385
з бюджетом	55	24
у тому числі з податку на прибуток	55	24
з нарахованих доходів	0	0
із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	56	50
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Гроші та їх еквіваленти	554	869
Готівка	0	0
Рахунки в банках	0	0
Витрати майбутніх періодів	25	23
Частка перестраховика у страхових резервах	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	0	0
резервах незароблених премій	0	0
інших страхових резервах	0	0
Інші оборотні активи	24	31
Усього за розділом II	21887	19473
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0
Баланс	26532	25326

Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1185	1185
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0	0

Капітал у дооцінках	0	0
---------------------	---	---

Продовження додатку Б

Додатковий капітал	0	0
Емісійний дохід	0	0
Накопичені курсові різниці	0	0
Резервний капітал	303	303
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	7383	7499
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	0	0
Інші резерви	0	0
Усього за розділом I	8871	8987
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0
Пенсійні зобов'язання	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0
Довгострокові забезпечення	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	0	0
Цільове фінансування	0	0
Благодійна допомога	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	0	0
Інвестиційні контракти;	0	0
Резерв на виплату джек-поту	0	0
Усього за розділом II	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Короткострокові кредити банків	0	0
Векселі видані	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
за товари, роботи, послуги	12927	11472
за розрахунками з бюджетом	420	727

за у тому числі з податку на прибуток	0	0
за розрахунками зі страхування	85	140
за розрахунками з оплати праці	326	523

Продовження додатку Б

за одержаними авансами	116	86
за розрахунками з учасниками	268	268
із внутрішніх розрахунків	0	0
за страховою діяльністю	0	0
Поточні забезпечення	373	430
Доходи майбутніх періодів	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	0	0
Інші поточні зобов'язання	3146	2693
Усього за розділом III	17661	16339
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0
Баланс	26532	25326

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	73945	69042
Чисті зароблені страхові премії	0	0
Премії підписані, валова сума	0	0
Премії, передані у перестраховання	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-56274	-52957

Чисті понесені збитки за страховими виплатами	0	0
---	---	---

Продовження додатку Б

Валовий: прибуток	17671	16085
збиток	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	0	0
Інші операційні доходи	279	389
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Адміністративні витрати	-3726	-3035
Витрати на збут	-13693	-11955
Інші операційні витрати	-383	-736
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	148	748
збиток	0	0
Дохід від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	0	0
Інші доходи	0	0
Дохід від благодійної допомоги	0	0
Фінансові витрати	0	0
Втрати від участі в капіталі	0	0
Інші витрати	0	0

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	148	748
прибуток		
збиток	0	0

Продовження додатку Б

Витрати (дохід) з податку на прибуток	32	159
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0
Чистий фінансовий результат:	116	589
прибуток		
збиток	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	0	0
Накопичені курсові різниці	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	0	0
Інший сукупний дохід	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	116	589

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	49235	48318
Витрати на оплату праці	15521	12266
Відрахування на соціальні заходи	3389	2693
Амортизація	1123	1072
Інші операційні витрати	4388	4116
Разом	73656	68465

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	1185288	1185288
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	1185288	1185288
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0.09787	0.49693

Продовження додатку Б

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0.09787	0.49693
Дивіденди на одну просту акцію	0	0

Додаток В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»
на 31.12.2018 р.

Код за ДКУД

1801001

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:	0	0
первісна вартість	34	34
накопичена амортизація	34	34
Незавершені капітальні інвестиції	1880	2066
Основні засоби:	3971	4057
первісна вартість	19320	19981
знос	15349	15924
Інвестиційна нерухомість:	0	0
первісна вартість	0	0
знос	0	0
Довгострокові біологічні активи:	0	0
первісна вартість	0	0
накопичена амортизація	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
інші фінансові інвестиції	2	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Усього за розділом I	5853	6124
II. Оборотні активи		
Запаси	2401	3209

Виробничі запаси	2376	3192
Незавершене виробництво	8	0
Готова продукція	11	13
Товари	6	4
Поточні біологічні активи	5	5
Депозити перестраховання	0	0

Продовження додатку В

Векселі одержані	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	685	919
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	15385	11102
з бюджетом	24	3
у тому числі з податку на прибуток	24	3
з нарахованих доходів	0	0
із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	50	114
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Гроші та їх еквіваленти	869	1137
Готівка	0	0
Рахунки в банках	0	0
Витрати майбутніх періодів	23	27
Частка перестраховика у страхових резервах	0	0
у тому числі в:	0	0
резервах довгострокових зобов'язань		
резервах збитків або резервах належних виплат	0	0
резервах незароблених премій	0	0
інших страхових резервах	0	0
Інші оборотні активи	31	33
Усього за розділом II	19473	16549
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0
Баланс	25326	22673
Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1185	1185

Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0	0
Капітал у дооцінках	0	0
Додатковий капітал	0	0
Емісійний дохід	0	0
Накопичені курсові різниці	0	0

Продовження додатку В

Резервний капітал	303	303
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	7499	7523
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	0	0
Інші резерви	0	0
Усього за розділом I	8987	9011
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0
Пенсійні зобов'язання	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0
Довгострокові забезпечення	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	0	0
Цільове фінансування	0	0
Благодійна допомога	0	0
Страхові резерви	0	0
у тому числі:	0	0
резерв довгострокових зобов'язань	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	0	0
резерв незароблених премій	0	0
інші страхові резерви	0	0
Інвестиційні контракти;	0	0
Призовий фонд	0	0
Резерв на виплату джек-поту	0	0
Усього за розділом II	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Короткострокові кредити банків	0	0
Векселі видані	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	0	0
довгостроковими зобов'язаннями		
товари, роботи, послуги	11472	9034
розрахунками з бюджетом	727	832

у тому числі з податку на прибуток	0	0
розрахунками зі страхування	140	157
розрахунками з оплати праці	523	610
за одержаними авансами	86	82
за розрахунками з учасниками	268	268
із внутрішніх розрахунків	0	0

Продовження додатку В

за страховою діяльністю	0	0
Поточні забезпечення	430	692
Доходи майбутніх періодів	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	0	0
Інші поточні зобов'язання	2693	1987
Усього за розділом III	16339	13662
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0
Баланс	25326	22673

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 р. ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»

I. Фінансові результати

Код за ДКУД

1801003

Стаття	За звітний період	За аналогічний
		період попереднього року
1	2	3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	79114	73945
Чисті зароблені страхові премії	0	0
Премії підписані, валова сума	0	0
Премії, передані у перестраховання	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-57321	-56274

Чисті понесені збитки за страховими виплатами	0	0
Валовий: прибуток	21793	17671
збиток	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	0	0

Продовження додатку В

Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	0	0
Інші операційні доходи	405	279
у тому числі:	0	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	0	0
Адміністративні витрати	-4919	-3726
Витрати на збут	-16477	-13693
Інші операційні витрати	-799	-383
у тому числі:	0	0
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	3	148
збиток	0	0
Дохід від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	0	0
Інші доходи	43	0

у тому числі:	0	0
Дохід від благодійної допомоги		
Фінансові витрати	0	0
Втрати від участі в капіталі	0	0
Інші витрати	-1	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	45	148

Продовження додатку В

збиток	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-21	-32
Чистий фінансовий результат: прибуток	24	116
збиток	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	0	0
Накопичені курсові різниці	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	0	0
Інший сукупний дохід	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	24	116

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	49015	49235
Витрати на оплату праці	19223	15521
Відрахування на соціальні заходи	4207	3389
Амортизація	669	1123
Інші операційні витрати	6103	4388
Разом	79217	73656

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	1185288	1185288
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	1185288	1185288
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0.02025	0.09787
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0.02025	0.09787
Дивіденди на одну просту акцію	0	0

Додаток Г

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»
на 31.12.2019 р.

Актив	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3
I. Необоротні активи		
Незавершені капітальні інвестиції	2065,8	3887,8
Основні засоби	4057	3638,1
первісна вартість	19981	20184,2
знос	-15924	-16546,1
Довгострокові біологічні активи	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1,2	1,2
Інші необоротні активи	0	0
Усього за розділом I	6124	7527,1
II. Оборотні активи		
Запаси:	3209,4	2722,2
у тому числі готова продукція	12,9	7,9
Поточні біологічні активи	4,6	4,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	919	908,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3,1	0
у тому числі з податку на прибуток	3,1	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	11216	9669,3
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1137	813,3
Витрати майбутніх періодів	27	32,7
Інші оборотні активи	32,9	27,8
Усього за розділом II	16549	14178,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0

Баланс	22673	21705,4
Пасив Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1185,3	1185,3
Додатковий капітал	0	0
Резервний капітал	303,3	303,3

Продовження додатку Г

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	7522,4	8377,2
Неоплачений капітал	0	0
Усього за розділом I	9011	9865,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0	0
III. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	0	0
товари, роботи, послуги	9034	7553,3
розрахунками з бюджетом	832	783,7
у тому числі з податку на прибуток	0	3,1
розрахунками зі страхування	157	166
розрахунками з оплати праці	610	695,5
Доходи майбутніх періодів	0	0
Інші поточні зобов'язання	3029	2641,1
Усього за розділом III	13662	11839,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0
Баланс	22673	21705,4

2. Звіт про фінансові результати за 2019 р. Форма №2-м ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	80482,3	79114
Інші операційні доходи	765,8	405

Інші доходи	0	43
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	81248,1	79562
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-57505,4	-57321
Інші операційні витрати	-22684,7	-22195
Інші витрати	0	-1
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	-80190,1	-79517
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	1058	45
Податок на прибуток	-203,2	-21
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	854,8	24

Додаток Д

Показники, яких планує досягти підприємство в бюджетному періоді на основі бенчмаркетингу

Показник		2020	2022	Обґрунтування
Оптимальна рентабельність галузі середня	Рнорм	15%	5%	
Рентабельність підприємства		0,66%	1,05	Рентабельність підприємства є дуже низькою, потрібно змінювати стратегію керівництва, краще аналізувати попит та витрати на виробництво. Скорочувати витрати та аналізувати причини збільшення залишків запасів на кінець період у зіставленні з минулим роком. Причина, вірогідно, не вірні бюджетні прогнози та розрахунки, не враховані попит та пропозиція та інші фактори
Спрогнозуємо зменшення витрат на 10%, у т.ч.:		79427,20	71484,48	Зменшимо витрати за рахунок більш раціонального використання ресурсів та використання резервів обладнання та економії
зменшення собівартості на 10%	-10%	56230,90	50607,81	
Зменшення Інших операційних витрат	-10%	23196,30	20876,67	
Спрогнозуємо підвищення прибутку при рентабельності 5% та економії витрат		520,80	3574,224	Прибуток можна повисити за рахунок перегляду асортименту та цінової політики.
Питома вартість оборотних активів	Уопа	0,16	0,32	

Вага оборотного капіталу в активах	ОА=70 %	58,09%	59,1	Чим більша частка основного капіталу в загальній його сумі, тим повільніше він обертається, і навпаки, зі збільшенням питомої ваги оборотних активів прискорюється загальна оборотність капіталу (активів). Спрогнозуємо вагу оборотного капіталу в загальній вартості активів на рівні 70%
------------------------------------	---------	--------	------	---

Продовження додатку Г

Зношеність основних фондів		79,52%	79,85	Тому як основні фонди на 80% майже зношені. То вони потребують модернізації
Незавершені капітальні інвестиції		3857,80	39500	Плануємо в 2022 році введення в експлуатацію всіх капітальних інвестицій
Сума інвестицій на оновлення необоротних фондів		0	5347,175	Тепер заплануємо суму інвестицій для придбання/оновлення виробничої лінії за рахунок кредитних коштів. Оновлювати будемо 25% обладнання від первонаочної вартості основних засобів
Сума інвестицій на оновлення необоротних фондів			2501,9568	Сума на модернізацію основних фондів за рахунок чистого прибутку
Надані кошти на оновлення основних фондів під заставу			2845,2182	Оформлення кредитного договору в партнерському банку під заставу придбаного обладнання (23% річних) на 5 років (60 міс). Розраховуємо потрібну суму за мінусом 70% вкладень від чистого прибутку
Нараховані за рік відсотки по кредиту			654,400186	
Сплечиний за рік тіло кредита			569,04364	
Сплачені за рік відсотки			654,400186	
План закупки запасів у постачальника з урахуванням плану виробництва та нормованого			48583,4976	

залишку на кінець місяця				
Виробничі запаси для виробництва необхідної кількості (запланованої) продукції, які використані в виробництві			40486,248	

Продовження додатку Г

Заплановані витрати на випуск даної кількості продукції			7894,81836	
Відрахування із зарплати			2226,74364	
Виробничі запаси	69%	31,32	8097,2496	
Готова продукція	30%	0,22	5085,781	
Поточні біологічні активи	0,03%	0,04	4,60	
Дебіторська заборгованість		65,06	0	
Грошові кошти та їх еквіваленти	0%	3,08	3,1	
Витрати майбутніх періодів	0%	0,29	32,90	
Інші оборотні активи	0,14%	0,21		
Усього – оборотні активи	100,00 %	100		